45 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 120 Կ. ՊՈԼԻՍ 8/21 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1901 7 ՁԷՄԱԶԻՒԼ ԱԽԷՐ 1319 — 8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1317 ՇԱԲԱԹ

10 ՓԱՐԱ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ Ի ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS F. KAÏSÉRIAN
38, Grand' rue de la S. Porte, 38
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԿԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ ար կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի հասսէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Գաւառներու համար	108 ղրշ.	60 ղրշ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

منظومهٔ افکار
صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
اوحانس فرید قیصریان
مطبعه و اداره خانه سی
باب عالی جوارنده ۳۸ نومرولی اوده مخصوصه

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՎԻԶԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ԴՈՒՐՍՈՒՆ

Շաբաթը, որ ահա՛ բոլորեցաւ, բառին իսկական նշանակութեամբ ամուլ եօթնեակ մըն էր վարչային տեսակէտով։ Ս. Պարիրաք Հօր հիւանդութիւնը, կարծես, ուղղակի կամ անուղղակի ազդեց Վարչական Ժողովներու և Խորհուրդներու անդամոց վրայ եւս, որոնք իրենց բացակայութեամբ փայլեցան։ Օրակարգի ստիպողական խնդրոց հակառակ, ո՛չ Խան Ժողով գումարուեցաւ, ո՛չ Քաղաքական և ոչ Կրօնական։ Այս վերջնոյն անդամները, բացի մէկէն որ գրեթէ միշտ ճշապահ եղած է, տակ իսկ չիտեսնցին Պարիրաքարան, իրենց նախագահին ներկայութենէն թափուր գտնելով զայն, կամ թերեւս աւելի ճիշդը, դեղեցիկ եղանակին այս վերջին շրջանին մէջ, իրենց համար աւելի մարմնապարար պատեհութիւններ չփախցնելով։ Բարեբաղդաբար, Պարիրաքարանի երկու դիւանապետները, իրենց փոքր ձեռնասութեամբ, հետաքրքրեցան նախորդ նիստերու մէջ տրուած վարչական որոշումներու գործադրման։ Նոյնասիրց Ցանձնաժողովն ալ, որ բնաւ պատճառ մը չունէր չգումարուելու, կամ մանաւանդ պատճառ ունէր գումարուելու վերջաս ձմեռուան պատճառաւ հեռաւոր գաւառներէ հասած կարօտութեանց գիրերուն հանդէպ, չկրցաւ նիստ կազմել գուցէ իր մնաւելին անյատակ դատարկութենէն սարսափահար։ Թէլեան էֆ. միայն, հակառակ իր անձնական ակարութեան, վազած եկած էր մարմին և հոգի տալու իր նախաձիրական ծրագրին — մնայուն որքանոց-արհեստարաններ հիմնելու ծրագրին։ Ազգային Պարիրաքարանի անխոնջ դիւանապետը, որ որքանոցներու մատակարարութեան գործին մէջ ո՛րքան գործօն մասնակցութիւն նո՛յնքան փորձառութիւն ունեցաւ, համոզուած կը թուի թէ միակ դարմանն է արհեստական կրթութիւն մը տալ որբերուն, որքանոց-արհեստարաններու հաստատմամբ, որոնց գոյութիւնը սակայն դժուարին է ապահովել, եթէ հաստատուն հիմերու վրայ զետեղուած չըլլան անոնք։ Չի բաւեր ծրագիր յօրինել, պէտք է հաստիքի աղբիւրներ ալ գտնել։

* * *

Առաջնորդական դասալքութիւնը ժամանակի նշանն է և մեր կուսակրօն հին կղերին գլխաւոր յատկանիշը։ Կարգապահութեան ոգին, որ եկեղեցականին մեծագոյն առաքինութիւնը պարտի ըլլալ, դժբաղդաբար տակաւ կը պակսի մեր մէջ։ Աստուծոյ և Եկեղեցւոյ առջև ուխտ կը դնեն անդնդէջ հովիւ ըլլալու, բայց երբ սքեմն ու փակոցը զգենուն, անդնդէջ կը դառնան։ Ո՛ւր դիւր ու հանգիստ, հո՛ն պինդ կայ ու նիստ, ահա՛ այս է ժամանակին նշանաբանը մեր կղերին համար։ Այլ եւս ո՛չ ժողովուրդին ձայնը, ո՛չ հոգեւոր կարօտութիւնը, ո՛չ բարոյական տառապանքը կրնան զօրել իրենց առապար սիրտերուն վրայ։ Պոլսոյ դիւր ու հեշտ կեանքին վարժ, պոռոտ դարպասներու առարկայ, ի՛նչպէս լեռ ու ձոր կարեն, ի՛նչպէս ծով ու ցամաք անցնին, օրինակի համար, մինչեւ Բղի երթան։ Այս քանի մը խորհրդածութիւններն ի դէպ ժամու կը թելադրէ մեզ Բղիի նորընտիր առաջնորդին այն յայտարարութիւնը թէ ի՛նք հրաժարած է Բղիի առաջնորդութենէն, բայց Արմաշանութենէն չէ հրաժարած, շատ շատ ոչ-Դպրեվանքեան մըն է։ Տարբերութիւնը իրաւ որ մեծ է, այնպէս չէ՞. բայց ներկայ պարագային մէջ, կարգապահական տեսակէտով Դպրեվանքեան մը աւելի չարժեր քան նախկին Արմաշեան մը։ Նախկին Արմաշեանն ի՞նչ բանաւոր պատճառ ունի արդեւօք չերթալու համար հո՛ն ուր ժողովուրդին ձայնը կոչած է զինքը։ Մեզ համար դիտնալու կարեւոր կէտն ա՛յս է մանաւանդ քան այն թէ Տ. Տաճատ վարդապետ Արմաշեանն է թէ Դպրեվանքեան։ Բայց յանցանքը դասալիքներուն չէ։ Երբեմնի Կրօնական Ժողովները կախակայելու բարի սովորութիւնն ունէին. անոր հրաշալի փորձը տեսանք մենք ժամանակին, եկեղեցական կարեւոր խնդրոյ մը առթիւ։ Թեմական եկեղեցիներու մէջ քարոզչական պաշտօններէ, մեռելական թափորներու, հոգեհանդստեան Պատարագներու և հարսանեան հանդէսներու նախագահելու պատեհութենէն զրկուելու վախը, սպառնալիքը շատ աւելի ազդեցիկ բարձրատիճան եկեղեցականի մը մտքին և հոգւոյն վրայ քան իր եկեղեցւոյ կենսական իրաւանց ջատագովութիւնը, և ժամանակին Կրօնական Ժողովին ճնշման տակ տկարացաւ, և ձայնը կտրեց։ Այս դարմանն հիմակ ալ կարելի չէ՞ ի գործ դնել, հոգեւոր իշխանութիւնը միանգամ ընդ միշտ յայտարարելով թէ ո՛վ որ առաջնորդական պաշտոններէ խոյս տայ, Պոլսոյ մէջ եւս պաշտօնավարելու իրաւունքէն պիտի զրկուի։ Միւս կողմէ դաւառներն ալ, նախ քան զընտրութիւն, աւելի լաւ չէ՞ն ըներ, եթէ իրենց ընտրելիին հաւանութիւնը կանխաւ առնեն, մանաւանդ հրապարակաւ, չխարուելով Ջնարակին փայլէն և կեղծ համբաւին շլորդէն։

Ա.

ՊԱՆՏԸՐՄԱ-ՊԱՀԸՐԻՍԵՐ. — Մեզի հետ հաշիւ ունեցողներէն կը խնդրուի որպէս զի հաճին մեր գործակալներուն հետ մաքրել հաշիւնին։

ՁԱՆՁԻՒՈՐ ԴԷՄՔԵՐ

ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

(ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ ԺԱ.)

Իբր պատմաբան և աշխարհագէտ, կը վայլէր որ ի՛մ դասատուս կանխէր զինքը, Առանցար Աւետիսը։

Չէ։ Չէ անո՛ր համար որ ատանկով պիտի չեղած ըլլայի նպատակէն։

ՁԱՆՁԻՒՈՐ ԴԷՄՔԵՐՈՒՍ հետեւողները տեսան որ խօսուող անհատի մը ո՛չ խելքին պաշարը, ո՛չ ալ խելքին նժարը նկատի առի՝ դասելու համար լուսանկարներու այս ալպոմին մէջ, և ո՛չ ալ քաշուելու մասին իրենց ցոյց տալիրնին՝ կամքերու է՛ն յօժարը. հապա, Դրակա....բայց ըսելիքս ձենէ շուտ հասկցաւ արդէն գրաշարը։

* * *

Մարդիկ կան որոնց ո՛ւր տեղացի ըլլալնին երեւնուն կը կախէ։

Մարգարեան իր կերպարանքով կրնայ սուտը հանել այդ վարկածը։

Նայեցէք։ Անձնիքը ձիգ, նայուածքը սէգ՝ անկողմնէն կանուխ ելլող անձի մը պէս դեղ. Խաղեղցիի ծէրպ հոգի մը, և նիւթէ նիւթ ցատկռտող վերա խօսուածք մը։

Տարիքը քիչ երեւնալու ամբողջ գաղանիքը զացէք իր հագուելու կերպին ու քալուածքին մէ՛ջ փնտռել։

Եւ որակելու համար բուն գոյնը իր մորթին, համբերեցէք տե՛ւոր մեծ պահք, քանի որ ան ատեն կ'ելլայ... կամիր ձէկկիթը։

Սէնն անգամ որ դէմ դիմաց գանք, մեր յարգական բարեւաւոյքին կը յաջորդէ իմ նայիլս իր պեխերուն՝ որոնք մանկութիւնս կը ձգեն միտքս, երբ կը չարուէինք Կաղնտի սեղանին շուրջ...լկեթանը լպուելու։

Բանը հինգ տարուան ուսուցիչ է այս մարդը։

Իր ձեռնասուն սաներէն մէկը գտնէ օր մը զօրանց խօսքը չէ ըրած անոր ժպտելուն։ Անդին, դաս մը մարդիկ երբ Մանրութիւն կը ծախեն մեծարուելու համար, ինք ի ծնէ՝ ունի զԱ.։ Շատ մը պաշտօնակիցներու և իրեն միջեւ կեցած տարբերութիւնը ա՛ս է ահա։

Իբր գրական դէմք կը յարգեմ այս անձը՝ որ տարիներ առաջ առողջ ու լուրջ պէսպիսութիւն մը փոխեց ցանել գրական դէզ մը սեւերու սիրուն ոչնութեան մէջ, կենսագրելով Աղաթոն Գրիգորը, Ճէզայիրլին, Շահնազարեանը և Սրբուհի Մայրապետը։

Սիրուն ոչնութիւններ ըսի՝ լրագիրներու մէջ կոտորրդուած երեւցող քմածին գրուածքները ակնարկելով, ու կը կարծեմ որ չէք կշտամբեր զիս՝ այս բացատրութեան համար, երբ դիտել տամ թէ ատոնց մէջ ընթերցողին գտածը կաթիլ մը յուզում է լոկ, մինչ ապին կայ գաւաթ մը ուսում։

«Արեւելք»ի յաւելուածով Թիւերը կ'արժէ՞ր որ պրպտէիք, անգամ մըն ա՛լ խմելու համար այդ կուչտ biographieներէն՝ որոնք սակայն փարախներով հեռու են այդ տեղ մչակող ուրիշի մը գրածներուն նմանելէ։

Երկրորդ տեղը կու գան բանել իր պատմական և աշխարհագրական յօդուածներու ցանուցիր շարքը՝ «Երկրագունտ»ի և «Մանկավարժական Մտիկ»ի էջերուն։

Իսկ ինա՛ւ չէի փափաքեր որ իրը ըլլար տա Տիլլէկեան սատանոյն՝ որով գրեց երգիծական հատուածներ Հազարի օրով «Լոյս»ին մէջ։ Դպրոցէն դուրս իր չենչող բնոյթը և նրբամիտ խօսակցութիւնը տան անդամ աւելի կ'արժէն այդ խուժանի շաւիղարիներէն։

* * *

Առաջուց դիտնալով որ Մարգարեան Ալփալանի պէս շուտ առնուելու, ամէն խոնարհութիւն զգալու բարի սովորութիւնը չունի, կը գնեմ հոս իր ներքին կանքէն մէկ քանի գիծեր։

Սիրած բաները։

Բարեկամ, մէկ, երկուք, շատ շատ երեք. աղէկ եփուած սուրճ, discipline, Բէրֆէ...վարունդ, անուշ ծան, աշխարհարար առումով շո՛ւթ, մէյ մը ալ այն ձուկը որ Խաղեղի ծովին քարերուն տակօքը կը պահուրտի։ Կեցի՛ր, չի լմնացա։ Միշլէի գիրքը, դասատուց բարոքուն գիրքը, ու... Մորիէռոի գիրքը։

Ատած բաները։

Գրուածքի մէջ սեթեւեթ, փողոցը առնելիքնոր մը ետեւէդ։ կինոներուն քով պարակում մէջքը, ու կեանքի սանդուղքն էջքը։ Վարժապետին պամպառակը, սպասաւորին անճարակը և անկատութեան համաճարակը։ Դի՛ր ատոնց վրայ նաեւ այն փնթի կիներն որ (օրինակի համար) խոյսպուլէին մինոներուն կը կերցունեն, և ա՛յն մարդիկը որ գիշերուան ճաշէն յետոյ չեն շնթռնկեր։

Իր խէալը։

Ալպոս կորուած սեանալ մաղերը։ բան մը որ չիրականանայ պիտի երթիք, վասն զի 12 թելէն անդին չեն անցնիր անոնք։

ԹԻՌԴԻԿ

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

(ԱՍՏԵՂԱԳԻՏԱԿԱՆ)

ԼՈՒՍԻՆԸ

Երեք հարիւր տարի առաջ տակաւին այնպէս գիտէինք, (այսինքն՝ մեր աղատէսները գիտէին) որ լուսինը թոփիկ, կլորիկ, թմբուշիկ, ուրախ տիւ-զերական մըն է և մեր վրայ խնդալէն կը մարի. (ո՞վ դիտէ, կարելի է այն ժամանակ հեռուէն շատ ծիծաղաշարժ բաներ կը տեսնէր մարդկա՛ց մէջ)։ Ծեռոյ գաղափարները փոխուեցան. մարդիկ նշմարեցին թէ լուսնակնին չի խնդար, այլ կը ժպտի. (անշուշտ քաղաքակրթութեան ծաւալը տեսնելով)։ Վերջը, վերջը, հեռադիտակները «ժողովրդականալով», հասկցուեցաւ թէ լուսինը ոչ կը խնդայ և ոչ ալ կը ժպտի, այլ զուարթ դիմագծերու նմանող աշխարհացոյց մըն է անիկա։ Այսուհանդերձ մեր սիրասուն արբանեակին ժպտուն և փայլուն դէմքը մինչ այս օրս առաձի կարդ անցած է. չենք հանդիպիր միթէ շատ անգամ կեսրոջ մը որ սապէս կ'ըսէ իր հարսին —«Մամա անուշիկ հարսս, լուսնակնայի պէս քաղցրի սրտով սիրեմ օ՛րդիս» (կեղծաւորը)։

Քլօռ Պէռնար (¹) ժամանակին սապէս ըսած է — «Աստեղագիտութիւնը զուտ դիտողութեան գիտութիւն մըն է» (L' Astronomie est une science pure d'observation)։ Արգարեւ՝ տիւզերքը հեռուէն «դիտելէ» ուրիշ ճար մը չունինք մեր աստեղագիտական ուսումնասիրութիւններուն համար և ինչ որ գիտենք այդ մասին՝ աւելի ենթադրական է քան իրական։ Հանճարեղ Քլօռ Պէռնար անուշտ չէր գուշակեր (և կամ թէ կը կասկածէր) արհեստական յառաջդիմութիւնը որով կարելի պիտի ըլլայ օր մը մարդուս անադին հեռադիտակներ չենելով տիւզերքի մէջ ցրուեալ մարմինները շատ մօտէն ուսումնասիրել։ Այսու հանդերձ պէտք չէ ըսել որ աստեղագիտութիւնը բան մըն ալ չգիտեր. «գարերու դիտողութեանց» արդիւնքով, աստեղագիտութիւնը ստուգած է այսօր թէ տիւզերքին մէջ «տեսնուող» լուսաւորներէն անոնք որ «անխախտ» վիճակ մը ունին և կը փայլին, «հեռաւոր արեգակներ» են. իսկ անոնք որ անլոյս են և «չարժուն» վիճակ մը ունենալով հանդերձ իրենք իրենց վրայ կը դառնան, «մոլորակներ» են. «արբանեակները», որոնք ալ «անլոյս» մարմիններ են մոլորակներուն շուրջը կը դառնան։ Տիւզերքի մէջ տեղի ունեցած «ծանօթ» շարժումներուն, մի քանի մարմիններու իրարմէ ունեցած հեռաւորութիւնները, «ձգողական զօրութեան» օրէնքները, բոլորն ալ մաթեմատիկական հշգրիտ հաշուով աստեղագէտները որոշած են։ Բայց գիտցուած չէ (տակաւին) թէ տիւզերքի մարմիններուն մէջ մեզ նման բնակիչներ և կամ որ և է արարածներ կա՞ն, (կ'ենթադրուի թէ պէտք է ըլլան). անոնց մէջ որ և է բոյսեր կը գտնուին (կ'երեւակայուի թէ ըլլալու է՝ միշտ մեր երկրագունտը օրինակ բռնելով,) են։

Տիւզերքի մարմիններուն մէջ մեզ ամէնէն մտը լուսինն է որ մեզմէ չի կրնար բաժնուիլ (այնչափ ալքը մտած ենք)։ Անոր վրայ ունեցած չափական տեղեկութիւններս ահաւասիկ։

Լուսինը մեր երկրագունդէն 49 անգամ պզտիկ է և մեզմէ 85,000 մղոն հեռու կը գտնուի. (հարս ու կեսրոջ իրարմէ զգացած հեռաւորութիւնը)։ Անիկա մեր երկրին շուրջը կը դառնայ 29 ½ օրուան մէջ (լուսնային ամիս կոչուածը)։

ՊԱՒՐԴՈՍ

(Մնացեալը յետոյ)

ԿԷՍ ԺԱՄ

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Քանի՞ քանի՞ անգամներ լսած էի իր անունը, քանի՞ քանի՞ անգամներ արտասանած էի զայն, այլ ոչ երբէք տեսած, ոչ երբէք այցելած այդ վայրը՝ որ համակ խորհուրդ էր ինձի համար։ Կիրակի օր մըն էր, մին այն օրերէն ուր արեւ և ամպ կը յաջորդեն անդադար իրարու, մերթ ապառնալով յորդ անձրեւներ, մերթ այրելով հողը մառնային չոր տաքութեամբ, սանձակոխ ընելով ամէն արդելք, նեռուեցայ հոն՝ քաղքէն դուրս՝ տեսնելու համար այն տունը՝ որուն բիւր պատկերները ուրուագծեր էի երեւակայութեանս այլ և ոչ մին յարմար գտած։ Պարիսպէն դուրս, ամայի փողոցներուն մէջ փոշին կը բարձրանար ամպեր կազմելով չորս դին, ես ալ ինչ կը զգայի։ Թաղուած իմ մտածումներուս մէջ կը յառաջանայի արագ քայլերով։

Աւելորդ էր երկար փնտռտքներու մանել գտնելու համար փնտռուածը. իր դիրքը կը մատնէր զայն։ Անգին չէնքին չորս կողմը սաւառնող խոր լռութիւնը ցաւի զուակաց բնակարանին նոյն ինքն ըլլալը կը բացորոշէր, այն է Ազգ. Հիւանդանոցը։

Դրից, կարգապահութեանց, հիւթական կազմակերպութեանց և առհասարակ ամէն բանի մէջ տիրող մաքրութիւնը ու կանոնաւորութիւնը հիացում ազդեցին ինծի և առաջին այդ ամենասաղդու տպաւորութեան տակ, շուտով ջախջախուեցաւ իմ մէջ ո՛ւ է թշուառութեան գաղափարը հոն։

Այլ ափսո՛ս, իրողութիւնը չէր այնպէս։

Որքանոցի դասարաններէն ներս նետուած, զուարթ խօսք մը քաջալերական բառ մը, մխիթարողի արտայայտութիւն մը կը խռովէր զիս։

Ամէն քայլափոխիս, ամէն դռնէն Միջերկրական ծովը ութ օրուան հեռաւորութիւն ունի Գահիրէէ գաղտով, իսկ 3 ½ ժամուան՝ էքսբրէսով։

Ազդու դաս մը կ'առնես դուն բուրդէն գագաթին վրայ, այն հին դարերու քար վկայէն։ Դաս մը անխոնջ աշխատութեան, ամբութեան և յարատեւութեան։ Եւ իրօք հին յիշատակներով կը լինայ սիրտդ։

Ատեն մը կար երբ բուրգերու բոլորտիքը բազմութիւն կը խայտար. սակայն աւա՛ղ, այժմ ամայի է, և մենութիւնն երկիւղալի։

Մարդ կը կարծէ լսել ձայն մը ամայութեան մէջէն որ կ'ըսէ, «Ամէն բան անցողական է սուտ է»։ Ամէն բան կ'անցնի գետի մը ջուրերուն նման, ոչինչ յաւերժական է, ոչինչ տեւական։

Սկիւտար ԱՐՇԱԿ
ՎԵՐՋ

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ԱՅՑԵԼՈՒԻ ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐ

Այսպէս կը հաւատայն որ ինչնեցեալին հոգին մերթ պտտելու կ'երթայ և կը կատարէ փափաքածը, սակայն անոր ձանձրոյթի չի պատճառելու համար, պատին վրայ կը կախէին պատկերներ։ Երբ հոգին որսի երթալ ուզէր որսի երթալու պատկերն տեսնելով կը բաւականանար։ Երբ ուտել ուզէր, ուտելու պատկերը տեսնելով կը կշտանար։

Արդարեւ օդային էակի մը համար բաւական են այս պատկերները՝ անոր փափաքը անցնելու։

Երրորդ դռնէ մը անցնելով կը տեսնենք գեղանափոր մը, փոքրիկ դուռով մը հաղորդակցութեան մէջ արտաքին աշխարհի հետ։ Հոր մը կայ այս գետնափորին մէջ, ուր պահուած է ննջեցեալին զմռսուած մարմինը, և վրան աւազ լեցուած, ղերծ որ և է սրբապղծութենէ։ Մահաբամը երկու սենեակ պարէր ունենալ բան կանոնի, սակայն 3-4 սենեակ ունեցողներ ալ կան։ Կ'երեւայ թէ զայն կառուցանող անձին հարստութենէն և քմահաճոյքէն կախում ունի այս։

Բուրգերը.— Փարաոններու մարմիններուն պահպանման համար յատկացուած չէնքեր են բուրգերը, և չե՛ն տարբերիր մահարաններէ։ Անոնց նման սրահներու և սենեակներու բաժնուած են։

Հսուած է թէ՝ փարաւոնի մը գահակալութենէն կը սկսէր բուրգի մը շինութիւնը, և կը տեւէր մինչեւ անոր մահը։ Կը հաւատցնենք թէ ամենամեծ բուրգերու փարաւոնները ամէնէն շատ իշխած են։

Սակայն կան ուրիշներ, ինչպէս Ունաի բուրգը, որ էնփոքրն է։ Ունա 30 տարի իշխած է։ Բէբրէէն մեծակակ բուրգ մը ունի, որու իշխանութիւնը շատ աւելի նուազ տեւած է Ունաէ, 23 տարի։ Բէբրէէնի բուրգը տարբեր յատակագիծ մը ունի։ Բուրգերը ցրուած են ամէն տեղ։ Սպիտոսի հիւսիսային կողմը կայ Մենֆրուի բուրգը, որ էն հինն է, խիստ շքեղ զարդարուած, շինուած ալապասարէ, և կրանիտէ։ Դագաղը երկաթաքարերով զարդարուած է։

Սաքարահի մէջ կան հինգ բուրգեր, մի քանի հատ ի Էլիզդի։ 70 ի չափ Նուպիի մէջ, և ամէնքն ալ նեղոսի արեւմտեան կողմը կառուցուած, անկանոն գծի մը մէջ։

Ամէնէն աւելի յիշատակութեան արժանի են Կիզէհի երեք բուրգերը, որոնց ամենամեծը 450 ոտնաչափ բարձրութիւն ունի, քառակուսի յատակ մը՝ իր 764 ոտնաչափ, և կը ծածկէ միջոց մը աւելի քան 25 ակրաւ. (Արտավար անգլիական)։

Երկրորդ բուրգը քիչ մը փոքր է, իսկ երրորդը առաջնոյն կէսը։

Բուրգերը շինելու համար գործածուած քարերու ամենամեծերը՝ մերթ կշռած են աւելի քան 1000 թօնս։

Հերոդոտոս պատմաբանը կ'ըսէ թէ՝ այս բուրգերուն շինութեան համար աւելի քան 2000 մարդ գործածուած են, և երեք տարուան համար, նաւամատոյցէն առնելով քարերը՝ քիչ մը բացերը շարելու համար։

Թէպէտեւ խիստ կանոնաւոր կերպով շարուած կ'երեւան բուրգի մը քարերը, սակայն երբ մօտենաս անոր, վախ յառաջ կը բերէ մէջդ։

Նախ՝ բարձրութիւնն է որ կահարեկէ զքեզ, և ապա քարերու անեղամեսիլ երեւոյթը։

Եթէ քաջալերութիւն ունենաս անոր մօտենալու, և վեր ելլելու, երեք սեւամորթ արաբներ կուգան օգնելու քեզի։ Երկուքը վերի քարին վրայ կ'առնեն զքեզ. այսպէս շարունակաբար մինչեւ գագաթը կը հանեն։

Հոն կրնաս տեսնել նոյն իսկ Եգիպտոսի սահմանները, Միջերկրական ծովը դիտակիդ մէջ մառախլապատ կը ներկայանայ։

Միջերկրական ծովը ութ օրուան հեռաւորութիւն ունի Գահիրէէ գաղտով, իսկ 3 ½ ժամուան՝ էքսբրէսով։

Ազդու դաս մը կ'առնես դուն բուրգէն գագաթին վրայ, այն հին դարերու քար վկայէն։ Դաս մը անխոնջ աշխատութեան, ամբութեան և յարատեւութեան։ Եւ իրօք հին յիշատակներով կը լինայ սիրտդ։

Ատեն մը կար երբ բուրգերու բոլորտիքը բազմութիւն կը խայտար. սակայն աւա՛ղ, այժմ ամայի է, և մենութիւնն երկիւղալի։

Մարդ կը կարծէ լսել ձայն մը ամայութեան մէջէն որ կ'ըսէ, «Ամէն բան անցողական է սուտ է»։ Ամէն բան կ'անցնի գետի մը ջուրերուն նման, ոչինչ յաւերժական է, ոչինչ տեւական։

Սկիւտար ԱՐՇԱԿ
ՎԵՐՋ

ներս նոր տեսարան մը կը բացուի, նոր պատկեր մը կը նկարուի աչքերուս։ Ահա ներքին հիւանդութեանց սրահը։ Հոնկէ երիտասարդ կին մը կը նայի ինծի ակնապիշ գեղանի կայտառ նայուածքով մը՝ թախիծով շաղուած։ Տենդի ժամն է։ Այտերը կը փայլին կրակի կարմիրներով ներկուած, և աչքերուն եղերքը ոլորուող մութ կապոյտ շրջանակները կը լայնանան, մինչ ուժերը ժողվելով կը շակուի յանկարծ անկողնոյն մէջ և վառ շրթունքը կը բացուի զոր հազի մը սկրթուներուն հետ արիւնն պոռթկալու համար։ Անդին ծեր մըն է սպիտակներ որ կը դողդղայ ամէն մէկ շնչառումէն. վերմակին տակ կծկուած հաղիւ կը վերցընէ բարձէն իր խորշոմած գլուխը, մեռելային աչքերը, մայրապետին սովորական փափուկ քաղուածքէն տարբեր չշնկոց մը լսելով։

Տարիները՝ անցած այնքան շուտ անոր գլխուն վրայէն, ուղած չեն կարծես անտիպասակ աներեւութանալ և ամենքն ալ գոնէ մէկ մէկ բիծ թողած են անոր ճակտին վրայ, անոր հոգւոյն մէջ, ամենքն ալ ցաւի բիծեր։ Վերջին յուսահատութիւն։ Իբր կեանք, ալ անցեալ մը միայն կայ անոր համար, լոկ անցեալ մը իր բազմապատիկ դէպքերով։ Իսկ իբր ապագայ մահ մը միայն, սև և վհատիչ։

Եւ այսպէս քանիներ, շատեր լեցած չորս կողմ ու, կը հեծկլտան, կը հեւան, կը հառաչեն, կը նային կամ կուլան ու արցունքդ կը չորցնեն մէջդ։

Հիմա՝ արտաքին հիւանդութիւնք։ Միոյն թեն է կրծուած փտախտի հետեւանօք, ուրիշի մը ոտքը, ուրիշի մը գլուխը փաթթուած է ձորձերու մէջ, ուրիշ մը դեռ նոր սպրդած գործողութեանց դժոխքէն՝ դեռ նոր ազատած բժշկող անգութներուն բարերար ձիրաններէն՝ պաւած երեսին վրայ, ժժգոյն ու նիհար, անկարող նայելու, կը խորհի լուռ, ու ինչ յոյսերով կ'ուրախի։

Դուռ մըն ալ կը բացուի բանալիի շրթիւններուն մէջէն ու ներս կը նետուիմ, թերեւս փախչելու համար ցաւագոյն մթնոլորտներէն, այլ ի զո՞ւր, յուզմունք վոհորկի կը փոխուին, զգացմունք կատաղութեան և գութը զայրացած կը մնչէ ներսդ ուժգին։

Որքան բարի են արդեօք այդ աբարածները, մայրապետները, որ գոգնոց գերմարդկային ուժերով օժտեալ կը զգան իրենց մէջ զգացումներու զօրաւորագոյնները ու կը նետուին հոն, նայելու, խնամելու, գգուելու համար թշուառագոյն հոգիները, ցաւի զաւակաց ամենէն ցաւալիները։

Այո՛, անուելի է ջլախաւորներուն երեւոյթը անուելի ու է հիւանդ աւելի, մարդկութեան ճղճիմ վիճակին անհամար տկարութիւններուն վատթարագոյնը կը պատկերեն։ Խաժամուժ մը ամէն կողմ. կին մը որ կը վազէ, ուրիշ մը որ կը ծիծաղի բարձրագոչ քրքիջներով, ուրիշ մը հերարձակ կ'արտասուէ լուին արցունքի գետերով, ո՞վ գիտէ ինչ խոր վէրքիշաղբիւրէ բղխած, ուրիշ մը կ'աղօթէ անդադար, անձայն, շրթունքու անվերջանալի եւեւէջով մը նշանակուած։

Զգային ձգտում մը կը պրկէ մարմնդ, կը սոսկա. ալ ինքզինքդ մարդ կոչելու մտածումը թէ դու ինքն ալ ենթակայ ես այդ ամենուն կը խրախնցնէ հոգիդ։

Դուրս խոյացայ, ալ կարելի չէր դիմադրել, բովանդակ մարդկային քայքայումներնս սպառած էր. նեռուեցայ պարտէզ ու ինկայ ծառի մը առկ, դիտելու համար այս կողմը ու իրիկուան զովութեան մէջ, անարեւ երկինքին տակ, բնութեան աղուորութիւնը ծծելով թերեւս մոռնալու համար տեսած սեւութեան պատկերներս որոնց հետքը այնքան ուժով տոգորուեր էր երեւակայութեանս մէջ։ . . .

ԽԱՐԻՃԻՅԼ

ԻԹԹԻՖԱԳԸ ՄԻԻՍԷԼԼԷՍ.— Իթալիատ Նէշը օլուսան «Սէգօլօ»նամ կազէթանէն բիսկաեաթնա նաղարէն, Ալմանիա, Աւսթրիա, Մաճարիսթան վէ Իթալիա հիւքիւմէթլէրի խարիճիյէ նազըրլարը՝ Վէնէտիկտէ միւլագաթ իտուպ, Թիճարէթ մուահէալէրինին թէճատիսի զըմնընտա թէսթիի էֆքեար էյլէյէճէքլէր իմշ. Ալմանիա կազէթալարը իսկ, պու չայկաեաի նիմ բէամի սուբէթատ թէզգիպ իթմէքտէ տիրլէր. Ալմանիա հիւքիւմէթի՝ պու պապատ եէնիտէն միւզաքերաթա կիրիշմէք իչուն, էվվէլա Ալման մէճլիսը միթէհիէնին վէ Բայիսթակ մարիֆէթիլէ թէչքիլ օլուսան զօմիսիոնը բէեէնի իսթիհսալ էյլէյէճէք տիր։ Իշպու զօմիսիոն՝ Ալմանիա հիւքիւմէթինին եէնի Բիւսումաթ թարիֆալարը միւտէգզբգանէ թէագիզ էթմէքտէ տիր։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ ԱՀՎԱԼԸ.—Լօնտրատա նէշր օլունան պիր Ինկիլիզ կազէթասը՝ Պոէր էսիրլէրին տիւչար օլտուգլարը միհնէթի վէ ըզթբրպատան վէ Ինկիլիզլէրին իճրա իթիքլէրի Մէրհամէթսիզլիքլէրէն պահա օլարագ Շառուեարա օրտուկեահընտա մէվգուֆ պիր գատընը եազմըշ օլտուղու պիր մէքթուպը տէրճ իթմիշ տիր։ Մէրգումէ գատընը՝ մէքթուպընտա չէօյլէ նազլ իտիեօր։

«Շառուեարա մուվասլէթիմէ, մահէլը մէզքիւրտ ատօրթ այսան պէրու գատընլարա չօհուզլարը պիրպիրի իւզէրինէ եըզըլմըշ օլտուղունու տույսում։ Պու զէվալըլարա տէօրթայ զարիֆնտա պիր տագզգա պիւէ պու իպտիհսաման տրշարը չըգմաղա միւսատ իտիլմէմիշ տիր։ Օրտուկեահտա մահպէսէ թէպտիլ իտիլէն եէր իսէ, պու գատար զալէպէլիկի իհաթա իտէճէք գատար վասի ատիկլ տիր։ Թագրիպէն 200 գատէմ արզը վէ 300 գատէմ թուլի վար տըր։ Պու զէմին իւզէրինէ 400 քիլի եաչամաղա մէճպուր արլար. Օրտուկեահրն ասվալը սըհհիյէէի էսֆէֆէնկիզի հագգընտա Տր. Շենիհակէն պիր լաեիհա թարիր իթմիշ իսէ տէ, պու լաեիհա Պէյօմֆէնթայնտա ագտը իճթիմա իտէն սրհհիյէ գօմիսիօնընա թագտիմ վէ թէպլիղ իտիլմէմիշ օլտուղունը՝ Տր.ը միւչարիլէյհ պիզզաթ պանա իդրար էյլէտի։ Էսխրլիք բէհիգալարամրն պիր տէֆա օն եէտի կիւն, միթէմատիեէն էթսիզ գալտրգլարընը նազլ իթտիլէր։ Իլէճէք սու պիլէ թաեին իւզրէ եանի բայ իլէ վէրիլիր իմշ։

Եաթմադա մախսուս մանալէրտէ աթէչ սագլամագ մէմնու օլուպ, ագչամ թաամընը իսէ տրշարտա մէվճուտ ատէչէնէրի բիսիլքէր վէ չամուրլար իչինտէ իտէրլէր։ Գատընլարընն բէք ազը եաթագա մալիք տիրլէր։ Թօրգատա եաթմադա մէճպուրըզ։ Մատատ Սգօթ՝ եէտի նէֆէր էվլատըյա օրտուկեահտա պուլունմադտա օլուպ, մէրգումէնին իլգ էվլատը օլան գըզը՝ խասթալանտրգտա՝ պիր լուքթի օլարագ, խասթաեը օրտուկեահտան սրշարրտա պուլունան խասթախանէյէ նազլ իթմէյէ միւսատ իթտիլէր իսէ տէ, զըզընը կէօրմէք իչուն խասթախանէյէ կիթմէյէ վալիճէսինէ միւսատ օլունմատըզընտան, զէվալը գըզճըդազ՝ վալիճէսինին եիւզինի կէօրմէքլէն մահրում գալարագ էօլտիւ։ Պու հալը էսէֆիչիթիմէյէ գարչու պաղըրմագ, շիքեաեէթ իթմէք իսթէր իսէքտէ, մուգթէտիր տէեիվլը։ Եկէր էվլատարրմրն եանմտան այրըլմասընը իսթէմէդ իսէ, հէր չէյեէ գաթլանմագ լազըմ կէլտիկինի թէչմ իթտիմ։ Շիքեաեէթ իսէն գատընլարա եարըմ թաեին վէրիրլէր։ Շէոտէն՝ չիքեաեէթ իսէն գատընլարըն տախի էվվլատարընը եանլարընտան տերրըրլար, պունլար՝ եավրուճուգլարընը արթըգ պիր տահա կէօրմէէ գաթան նալ օլամազլար։ Պէօյէ չիքեաեէթ իսէն գատընլարընը էվլատարընը պաչգա պիր օրտուկեահա իրսալ իտէրլէր վէ մասումիար՝ օրանճգտա պիլա մուավէնէթ վէ պիլա իմտատ գալարգալարընտան, սէֆիլանէ էօլիւպ կիտէրլէր։»

ՉԻՆ Ա.ՀՎԱԼԸ.—Չինէտ նէշր օլուսան պիր կազէթա՝ Չին ասվալընա տաիր թարեքէթի մալիմաթը հավի տիր։ «Շան Թունկ էեալէթինէտ Պօքբրլար եէրնէ ճանլըլարգ էսէրլէրի կէսթէրմէքտէ տիրլէր։ Մէրգումանը տաղրթմագ իչուն, վալի վէքիլի պա թէլէկրաֆ իբի էճնէպի մուրախասըյա ասաքիրը էճնէպիյէ ճէլպ իթմիշ տիր։ Չին կազէթալարընը իֆտէոնլ կէօրէ, Չին ժէնէրալը Ջիանկրն ասաքիրը նիզամիյէսի Պի-Լիսթ վէ հավալիսինէ ասիլէրէ զալէպէ չալմըշ տըր։ Պէյն էլ էհալի վագի օլան էնտիլէ զայ օլմուշ տըր։ Լանկ-Շուտան վարիտ օլան պիր թէէկրաֆա նազարէն, մէշհուր ճանի Թունկ-Ֆուհ-Սանկ՝ Շան-Սի հուտուտընա միւվասլէթ էթմիշ իսէ տէ, բրէնս Թունկա իլթիճագ իթմէք իչուն, վիլայէթէ տիւխուլ իտէմէմիշ տիր, զիրա մէրգում բրէնսին թարափտարանընտան գըսմը ազամը քէնտիսինի թէրք իթմիշ տիրլէր։ Մամաֆիհ, Սէտոը քէպիրին էօթէ թարաքընտա Բրբրէնս Թունկ 5000 քիլիէէ մալիք տիր։ Հզիէն-Զէն վէ Լէ-Զիանկ էեալէթլէրինտէ վագի գաթօլիկ վէ բրոթէսթան Զինլիլէր մապէյնտէ խուսրիզ գավկալար վէ տէնշէթլի միւնագազալար զուհուր իթմիշ, վէ իբի մուխասիմին պէյնինտէ պիր իթիլաֆ հուսուլէ կէթիրմէք իչուն, միւտախէլէ իսէն հաքիմ տախի մէճրուհ օլմուշ տըր։ Բուսլար՝ Նիու-Զուանկ հավալիսինի պիր թագըմ սարիգլէրտէն խէլաս իթմիշլէր տիր։ Բաս-Տինկ-Ֆուա էն հագզն օլան Հունկ-Հլիէն վէ Բաօկանիէլիէն չէհրլէրի Պօքբրլար թարաքընտանա զապթ-ու իսթիլա իտիլմէքտէ օլտուղունտան, եէնի գրթալար վուգուդընտան գօրգուլմագտա տրը։ Ճաքոն կազէթալարընտան պիրինին բիվահէթինէ կէօրէ, Դօրէատա էլեէվմ էբէնճէ միւհիմմ պիր Բուս գուվվէի ասքէրիյէսի մէվճուտ իսէ տէ. նէ՞ թարափա իդամ գըլընճաղը հէնուզ նամալիւմ տիր։

—Զինտէն ավտէթ իթտիեի սրբատա, Ճաքոնեահա ուզրամրշ օլան Ֆրանսըզ ասաքիրինէ Ճաքոնիա թարաքընտան ադամ հիրմէթլէր իտիլմիշ։ Քէնտի միսաքիրլերի կիսի բիտեէթ օլունմուշ տրը Ճաքոնիա հարպիյէ նազըրը ժէնէրալ Դօտամ՝ Ֆրանսըզ ասաքիրի գօմանտանլարը օլան ժէնէրալ Պայեու վէ ժէնէրալ Վուարօնը չէրէֆինէ քէչիտ իթտիեի պիր զիեաֆէթ էսնասընտա աթիտէքի քէլամա խտրէի ագտան իյլէմիշ տիր։

«Հաղ օլտուղումուզ ֆիւնունը ասքէրիյէէնին գըսմը ազամընը Ֆրանսըզլարա պօրճուկրը։ Պինանէնալէյհ նիչէ սէնէլէրտէն պէրու իսթիֆատէ իթտիեիմիզ սանասթը ասքէրիյէէ իչուն իւսթատարրմրզ օլան Ֆրանսըզ զապթանընա արզը թէչէքթիւր իտէրիմ։ Ճաքինիա վէ Ֆրանսա օրտուլարընը պիրպիրինէ բաաթ իսէն պաղարրն իլէրուտէ քէսալը գուվվէթ իթմէսինի էզման ու տիլ թէմէննի իտէրիմ։»

ԴԱՖԳԱՍԻՍ ՀԱՎԱՏԻՍԻ.— Սէնէի հազբրէ իսթիտասընտան պէրի Բէյթ վէ Աչգապատ թարիգը իլէ Իրանա 2,066,908 բուտ չէքեր կէչիրիմշ տիր։ Բէյթ սէվահիլինտէն Պաքիւէ իբի վաբոր տօլուսը գօզա նազլ իտիմշ տիր։

—Թիֆլիս չէհրինին պիր սէնէ չիտէթլէ գուվվէթ թէհսիֆուզիյէ ալթընտա պուլունտուրուլմասը՝ Գավգասիա պաշ վալիսինին թէտասպիրը սէրիրատ ճիւմէսինտէ օլտուղունը Նովոսէ Ալսօչէրէնինա հաղրեօր։

—Գանգասիա չըմէհտաքէր խաթթը՝ Արաքս նէհրի սէվահիլինտէն թիճարէթճէ միհիմ նօգթալարա գատար թէմտիտ իտիլէճէք իմշ։

—Թիֆլիս ասքէրի մէքթէպը ալիսինտէն պու սէնէ 140 քիլիսէ չէհատէթնամէ վէրիրմիշ տիր. Կիւրճիսթան թարիգընտէ օթօմանլիլէրին հարէքէթինէ միսատատ օլունմուշ տրը։

—Գանգասիա չըմէնտաքէր խաթթը՝ հիւքիւմէթը մահէլլիյէէնին օլուպ, կէչէն օգուստոսընտա իթտիեարէ մէմուրլարընա պիր պուլուգ մահտաս մասաթ վէրիլէճէէնին իլան էմմի։ իմշ։

ՄԻԻԹԷՎԼԷՖՅԱՆ ՐԷԻՍ ՄԱԳ ՔԻՆԼԻ ՎԷ ՄԱԹՊՈՒԱԹ.—Հէր-լը.— Միթէվէֆիա Մագ Քինլի՝ էզմանը նատան ասլա սիլինմէկէէք պիր խաթրա պրագմըշ տրը. Ամերիգալլար՝ ըֆիֆէթ վէ խաթիգամէթին թիմսալի օլան պէօյէ պիր զաթտան մահրում օլտուգլարընտան տօլաեը, նէ գատար տիվանուն վէ միւքէտտէր օլտալար եէրի վար տրը։ Մագ Քինլի՝ քէնտի էսէրի իլէ գավափտը ախլէագրյիէ իւզէրինէ միհէսէս պիր տէպէքին, մէմլէքէթին սատատէքը հալինի պրատագ ճիհէթինէ մաթուճ օլան տամալ ու էֆքեարընը միհէպպէտէն պագատար օլտուղունը կէօսթէրմիշ տիր։

Վէրը.— Թարիխ կէօսթէրէճէք տիր քի, Մագ Քինլինին էյեատը հիւքիւմթինէ մէմլէքէթ՝ մամուրիյէթին էվճը պալէսարնա վասլ օլմուշ տրը. միշարիլէյհին սուբէթը իտարէսի թագտիրաթա լաեեգ վէ միսաթատագ տրը։ Մըսթըր Մագ Քինլի՝ հաեաթը խուսուսիյէ վէ սիեասիյէսի ճիհէթլէրի իլէ նիւմունէի քէմալ օլան պիր զաթ իտի. տինտար, միսաթեզըմ իլ ատվար, մէթին, ճէսուր վէ վէզանիֆինին հէր պիրինտէ մուգտիմ իտի. միշարիլէյհին վէֆաթը՝ Ամերիգալլար իչուն պիր ֆէլաքէթ տիր։

Սը.—Աբրահամ Լինգօնը կիւնինտէ Միւճթէմէի Ամերիգա՝ անմագ իսմէն պիր գավմ իտի, Մըսթը Վիլիամ Մագ Քինլինին էյեատընտա իսէ, հաբէգաթէն պիր գավմ սըրասընա կէսմիշ վէ Միւճթէմէի Ամերիգանընն նիֆոտը թէվէսսիսէ պաչլամըշ տրը։

Սէնդ ճէյմ Կուէն.—Կէլուպ կէչմիշ օլան Ամերիգա բուէսասընտան հիչ պիրի՝ Մագ Քինլի գատար էմն ու իթիմատա պու տէրէճէ ումումիյէթթէ վէ սամիմիյէթթէ իւզրէ մազնար օլմամը իտի։

Վէնդենը Կուէն.— Բէիս Մագ Քինլինին զըեաը էսէպսի՝ պիզիմ իչուն պիր մահրումիյէթը հագզգի տիր, Գըրալիճամըզը վուգուլ վէֆաթը՝ Պահը Մուհիթին գարչը եագասընտա նէ տէրէճէ սամիմիյէթլէ պաիսը քէտէր վէ թէէսսիւբ օլմուշ իսէ՝ բէեո Մագ Քինլինին վէֆաթը իլէ Ամերիգալլարն տիւչար օլտուգլարը քէտէրը ազիմէ պիզ տախի այնը տէրէճէ սամիմիյէթլէ իշթիրաք էթմէնէ մէտեուսուզ։

Տէպ.—Մ. Բուգվէլտին Միւճթէմէի Ամերիգա ումուրընը հիւանը իտարէսէ մուգթէտիր օլմասընընա մէյտանտա զապթ-ու իսթիլա իտիլմէքտէ օլտուղունտան, եէնի գրթալար վուգուդընտան գօրգուլմագտա տրը։ Ճաքոն կազէթալարընտան պիրինին բիվահէթինէ կէօրէ, Դօրէատա էլեէվմ էբէնճէ միհիմմ պիր Բուս գուվվէի ասքէրիյէսի մէվճուտ իսէ տէ. նէ՞ թարափա իդամ գըլընճաղը հէնուզ նամալիւմ տիր։

—Զինտէն ավտէթ իթտիեի սրբատա, Ճաքոնեահա ուզրամրշ օլան Ֆրանսըզ ասաքիրինէ Ճաքոնիա թարաքընտան ադամ հիրմէթլէր իտիլմիշ։ Քէնտի միսաքիրլերի կիսի բիտեէթ օլունմուշ տրը Ճաքոնիա հարպիյէ նազըրը ժէնէրալ Դօտամ՝ Ֆրանսըզ ասաքիրի գօմանտանլարը օլան ժէնէրալ Պայեու վէ ժէնէրալ Վուարօնը չէրէֆինէ քէչիտ իթտիեի պիր զիեաֆէթ էսնասընտա աթիտէքի քէլամա խտրէի ագտան իյլէմիշ տիր։

«Հաղ օլտուղումուզ ֆիւնունը ասքէրիյէէնին գըսմը ազամընը Ֆրանսըզլարա պօրճուկրը։ Պինանէնալէյհ նիչէ սէնէլէրտէն պէրու իսթիֆատէ իթտիեիմիզ սանասթը ասքէրիյէէ իչուն իւսթատարրմրզ օլան Ֆրանսըզ զապթանընա արզը թէչէքթիւր իտէրիմ։ Ճաքինիա վէ Ֆրանսա օրտուլարընը պիրպիրինէ բաաթ իսէն պաղարրն իլէրուտէ քէսալը գուվվէթ իթմէսինի էզման ու տիլ թէմէննի իտէրիմ։»

ԴԱՖԳԱՍԻՍ ՀԱՎԱՏԻՍԻ.— Սէնէի հազբրէ իսթիտասընտան պէրի Բէյթ վէ Աչգապատ թարիգը իլէ Իրանա 2,066,908 բուտ չէքեր կէչիրիմշ տիր։ Բէյթ սէվահիլինտէն Պաքիւէ իբի վաբոր տօլուսը գօզա նազլ իտիմշ տիր։

—Թիֆլիս չէհրինին պիր սէնէ չիտէթլէ գուվվէթ թէհսիֆուզիյէ ալթընտա պուլունտուրուլմասը՝ Գավգասիա պաշ վալիսինին թէտասպիրը սէրիրատ ճիւմէսինտէ օլտուղունը Նովոսէ Ալսօչէրէնինա հաղրեօր։

—Գանգասիա չըմէհտաքէր խաթթը՝ Արաքս նէհրի սէվահիլինտէն թիճարէթճէ միհիմմ նօգթալարա գատար թէմտիտ իտիլէճէք իմշ։

—Թիֆլիս ասքէրի մէքթէպը ալիսինտէն պու սէնէ 140 քիլիսէ չէհատէթնամէ վէրիրմիշ տիր. Կիւրճիսթան թարիգընտէ օթօմանլիլէրին հարէքէթինէ միսատատ օլունմուշ տրը։

—Գանգասիա չըմէնտաքէր խաթթը՝ հիւքիւմէթը մահէլլիյէէնին օլուպ, կէչէն օգուստոսընտա իթտիեարէ մէմուրլարընա պիր պուլուգ մահտաս մասաթ վէրիլէճէէնին իլան էմմի։ իմշ։

ՄԻԻԹԷՎԼԷՖՅԱՆ ՐԷԻՍ ՄԱԳ ՔԻՆԼԻ ՎԷ ՄԱԹՊՈՒԱԹ.—Հէր-լը.— Միթէվէֆիա Մագ Քինլի՝ էզմանը նատան ասլա սիլինմէկէէք պիր խաթրա պրագմըշ տրը. Ամերիգալլար՝ ըֆիֆէթ վէ խաթիգամէթին թիմսալի օլան պէօյէ պիր զաթտան մահրում օլտուգլարընտան տօլաեը, նէ գատար տիվանուն վէ միւքէտտէր օլտալար եէրի վար տրը։ Մագ Քինլի՝ քէնտի էսէրի իլէ գավափտը աթլէագրյիէ իւզէրինէ միհէսէս պիր տէպէքին, մէմլէքէթին սատատէքը հալինի պրատագ ճիհէթինէ մաթուճ օլան տամալ ու էֆքեարընը միհէպպէտէն պագատար օլտուղունը կէօսթէրմիշ տիր։

Վէրը.— Թարիխ կէօսթէրէճէք տիր քի, Մագ Քինլինին էյեատը հիւքիւմթինէ մէմլէքէթ՝ մամուրիյէթին էվճը պալէսարնա վասլ օլմուշ տրը. միշարիլէյհին սուբէթը իտարէսի թագտիրաթա լաեեգ վէ միսաթատագ տրը։ Մըսթը Մագ Քինլի՝ հաեաթը խուսուսիյէ վէ սիեասիյէսի ճիհէթլէրի իլէ նիւմունէի քէմալ օլան պիր զաթ իտի. տինտար, միսաթեզըմ իլ ատվար, մէթին, ճէսուր վէ վէզանիֆինին հէր պիրինտէ մուգտիմ իտի. միշարիլէյհին վէֆաթը՝ Ամերիգալլար իչուն պիր ֆէլաքէթ տիր։

Սը.—Աբրահամ Լինգօնը կիւնինտէ Միւճթէմէի Ամերիգա՝ անմագ իսմէն պիր գավմ իտի, Մըսթը Վիլիամ Մագ Քինլինին էյեատընտա իսէ, հաբէգաթէն պիր գավմ սըրասընա կէսմիշ վէ Միւճթէմէի Ամերիգանընն նիֆոտը թէվէսսիսէ պաչլամըշ տրը։

Սէնդ ճէյմ Կուէն.—Կէլուպ կէչմիշ օլան Ամերիգա բուէսասընտան հիչ պիրի՝ Մագ Քինլի գատար էմն ու իթիմատա պու տէրէճէ ումումիյէթթէ վէ սամիմիյէթթէ իւզրէ մազնար օլմամը իտի։

Վէնդենը Կուէն.— Բէիս Մագ Քինլինին զըեաը էսէպսի՝ պիզիմ իչուն պիր մահրումիյէթը հագզգի տիր, Գըրալիճամըզը վուգուլ վէֆաթը՝ Պահը Մուհիթին գարչը եագասընտա նէ տէրէճէ սամիմիյէթլէ պաիսը քէտէր վէ թէէսսիւբ օլմուշ իսէ՝ բէեո Մագ Քինլինին վէֆաթը իլէ Ամերիգալլարն տիւչար օլտուգլարը քէտէրը ազիմէ պիզ տախի այնը տէրէճէ սամիմիյէթլէ իշթիրաք էթմէնէ մէտեուսուզ։

Տէպ.—Մ. Բուգվէլտին Միւճթէմէի Ամերիգա ումուրընը հիւանը իտարէսէ մուգթէտիր օլմասընընա մէյտանտա զապթ-ու իսթիլա իտիլմէքտէ օլտուղունտան, եէնի գրթալար վուգուդընտան գօրգուլմագտա տրը։ Ճաքոն կազէթալարընտան պիրինին բիվահէթինէ կէօրէ, Դօրէատա էլեէվմ էբէնճէ միհիմմ պիր Բուս գուվվէի ասքէրիյէսի մէվճուտ իսէ տէ. նէ՞ թարափա իդամ գըլընճաղը հէնուզ նամալիւմ տիր։

—Զինտէն ավտէթ իթտիեի սրբատա, Ճաքոնեահա ուզրամրշ օլան Ֆրանսըզ ասաքիրինէ Ճաքոնիա թարաքընտան ադամ հիրմէթլէր իտիլմիշ։ Քէնտի միսաքիրլերի կիսի բիտեէթ օլունմուշ տրը Ճաքոնիա հարպիյէ նազըրը ժէնէրալ Դօտամ՝ Ֆրանսըզ ասաքիրի գօմանտանլարը օլան ժէնէրալ Պայեու վէ ժէնէրալ Վուարօնը չէրէֆինէ քէչիտ իթտիեի պիր զիեաֆէթ էսնասընտա աթիտէքի քէլամա խտրէի ագտան իյլէմիշ տիր։

«Հաղ օլտուղումուզ ֆիւնունը ասքէրիյէէնին գըսմը ազամընը Ֆրանսըզլարա պօրճուկրը։ Պինանէնալէյհ նիչէ սէնէլէրտէն պէրու իսթիֆատէ իթտիեիմիզ սանասթը ասքէրիյէէ իչուն իւսթատարրմրզ օլան Ֆրանսըզ զապթանընա արզը թէչէքթիւր իտէրիմ։ Ճաքինիա վէ Ֆրանսա օրտուլարընը պիրպիրինէ բաաթ իսէն պաղարրն իլէրուտէ քէսալը գուվվէթ իթմէսինի էզման ու տիլ թէմէննի իտէրիմ։»

ԴԱՖԳԱՍԻՍ ՀԱՎԱՏԻՍԻ.— Սէնէի հազբրէ իսթիտասընտան պէրի Բէյթ վէ Աչգապատ թարիգը իլէ Իրանա 2,066,908 բուտ չէքեր կէչիրիմշ տիր։ Բէյթ սէվահիլինտէն Պաքիւէ իբի վաբոր տօլուսը գօզա նազլ իտիմշ տիր։

—Թիֆլիս չէհրինին պիր սէնէ չիտէթլէ գուվվէթ թէհսիֆուզիյէ ալթընտա պուլունտուրուլմասը՝ Գավգասիա պաշ վալիսինին թէտասպիրը սէրիրատ ճիւմէսինտէ օլտուղունը Նովոսէ Ալսօչէրէնինա հաղրեօր։

—Գանգասիա չըմէհտաքէր խաթթը՝ Արաքս նէհրի սէվահիլինտէն թիճարէթճէ միհիմմ նօգթալարա գատար թէմտիտ իտիլէճէք իմշ։

—Թիֆլիս ասքէրի մէքթէպը ալիսինտէն պու սէնէ 140 քիլիսէ չէհատէթնամէ վէրիրմիշ տիր. Կիւրճիսթան թարիգընտէ օթօմանլիլէրին հարէքէթինէ միսատատ օլունմուշ տրը։

—Գանգասիա չըմէնտաքէր խաթթը՝ հիւքիւմէթը մահէլլիյէէնին օլուպ, կէչէն օգուստոսընտա իթտիեարէ մէմուրլարընա պիր պուլուգ մահտաս մասաթ վէրիլէճէէնին իլան էմմի։ իմշ։

ՄԻԻԹԷՎԼԷՖՅԱՆ ՐԷԻՍ ՄԱԳ ՔԻՆԼԻ ՎԷ ՄԱԹՊՈՒԱԹ.—Հէր-լը.— Միթէվէֆիա Մագ Քինլի՝ էզմանը նատան ասլա սիլինմէկէէք պիր խաթրա պրագմըշ տրը. Ամերիգալլար՝ ըֆիֆէթ վէ խաթիգամէթին թիմսալի օլան պէօյէ պիր զաթտան մահրում օլտուգլարընտան տօլաեը, նէ գատար տիվանուն վէ միւքէտտէր օլտալար եէրի վար տրը։ Մագ Քինլի՝ քէնտի էսէրի իլէ գավափտը աթլէագրյիէ իւզէրինէ միհէսէս պիր տէպէքին, մէմլէքէթին սատատէքը հալինի պրատագ ճիհէթինէ մաթուճ օլան տամալ ու էֆքեարընը միհէպպէտէն պագատար օլտուղունը կէօսթէրմիշ տիր։

Վէրը.— Թարիխ կէօսթէրէճէք տիր քի, Մագ Քինլինին էյեատը հիւքիւմթինէ մէմլէքէթ՝ մամուրիյէթին էվճը պալէսարնա վասլ օլմուշ տրը. միշարիլէյհին սուբէթը իտարէսի թագտիրաթա լաեեգ վէ միսաթատագ տրը։ Մըսթը Մագ Քինլի՝ հաեաթը խուսուսիյէ վէ սիեասիյէսի ճիհէթլէրի իլէ նիւմունէի քէմալ օլան պիր զաթ իտի. տինտար, միսաթեզըմ իլ ատվար, մէթին, ճէսուր վէ վէզանիֆինին հէր պիրինտէ մուգտիմ իտի. միշարիլէյհին վէֆաթը՝ Ամերիգալլար իչուն պիր ֆէլաքէթ տիր։

Սը.—Աբրահամ Լինգօնը կիւնինտէ Միւճթէմէի Ամերիգա՝ անմագ իսմէն պիր գավմ իտի, Մըսթը Վիլիամ Մագ Քինլինին էյեատընտա իսէ, հաբէգաթէն պիր գավմ սըրասընա կէսմիշ վէ Միւճթէմէի Ամերիգանընն նիֆոտը թէվէսսիսէ պաչլամըշ տրը։

Սէնդ ճէյմ Կուէն.—Կէլուպ կէչմիշ օլան Ամերիգա բուէսասընտան հիչ պիրի՝ Մագ Քինլի գատար էմն ու իթիմատա պու տէրէճէ ումումիյէթթէ վէ սամիմիյէթթէ իւզրէ մազնար օլմամը իտի։

Վէնդենը Կուէն.— Բէիս Մագ Քինլինին զըեաը էսէպսի՝ պիզիմ իչուն պիր մահրումիյէթը հագզգի տիր, Գըրալիճամըզը վուգուլ վէֆաթը՝ Պահը Մուհիթին գարչը եագասընտա նէ տէրէճէ սամիմիյէթլէ պաիսը քէտէր վէ թէէսսիւբ օլմուշ իսէ՝ բէեո Մագ Քինլինին վէֆաթը իլէ Ամերիգալլարն տիւչար օլտուգլարը քէտէրը ազիմէ պիզ տախի այնը տէրէճէ սամիմիյէթլէ իշթիրաք էթմէնէ մէտեուսուզ։

Տէպ.—Մ. Բուգվէլտին Միւճթէմէի Ամերիգա ումուրընը հիւանը իտարէսէ մուգթէտիր օլմասընընա մէյտանտա զապթ-ու իսթիլա իտիլմէքտէ օլտուղունտան, եէնի գրթալար վուգուդընտան գօրգուլմագտա տրը։ Ճաքոն կազէթալարընտան պիրինին բիվահէթինէ կէօրէ, Դօրէատա էլեէվմ էբէնճէ միհիմմ պիր Բուս գուվվէի ասքէրիյէսի մէվճուտ իսէ տէ. նէ՞ թարափա իդամ գըլընճաղը հէնուզ նամալիւմ տիր։

—Զինտէն ավտէթ իթտիեի սրբատա, Ճաքոնեահա ուզրամրշ օլան Ֆրանսըզ ասաքիրինէ Ճաքոնիա թարաքընտան ադամ հիրմէթլէր իտիլմիշ։ Քէնտի միսաքիրլերի կիսի բիտեէթ օլունմուշ տրը Ճաքոնիա հարպիյէ նազըրը ժէնէրալ Դօտամ՝ Ֆրանսըզ ասաքիրի գօմանտանլարը օլան ժէնէրալ Պայեու վէ ժէնէրալ Վուարօնը չէրէֆինէ քէչիտ իթտիեի պիր զիեաֆէթ էսնասընտա աթիտէքի քէլամա խտրէի ագտան իյլէմիշ տիր։

«Հաղ օլտուղումուզ ֆիւնունը ասքէրիյէէնին գըսմը ազամընը Ֆրանսըզլարա պօրճուկրը։ Պինանէնալէյհ նիչէ սէնէլէրտէն պէրու իսթիֆատէ իթտիեիմիզ սանասթը ասքէրիյէէ իչուն իւսթատարրմրզ օլան Ֆրանսըզ զապթանընա արզը թէչէքթիւր իտէրիմ։ Ճաքինիա վէ Ֆրանսա օրտուլարընը պիրպիրինէ բաաթ իսէն պաղարրն իլէրուտէ քէսալը գուվվէթ իթմէսինի էզման ու տիլ թէմէննի իտէրիմ։»

ՏԱԼԻՍԻԼԻՅԼ

ՍԷԼԱՄԼԸԳ ՐԷՍՄԻ ԱԼԻՍԻ

ՍԷԼԱՄԼԸԳ ըէսմը Ալիսի տիւնքի կիւն Համիտիյէ ճամիի չէրիֆինտէ իճրա գըլընմը տրը։

ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ ՐԷՍՄԻՅԷ

Տիւնքի ճիւմա կիւնիւ Սէլամլըգ ըէսմը ալիսինտէն սօնրա, չահան պույուրուլան միւսասատէի Սէնիյէէի Հազրէթը Բատիշահի իւզէրինէ Բուսիա սէֆիրը քէպիրի էսալէթլու Մ. Զինովիէֆ հազրէթլէրի վէ պատէհու Ինկիլթէրա սէֆիրը քէպիրի էսալէթլու Սըր Նիգօլաս Օ'Դոնոր հազրէթլէրի՝ սուրէթը զայրը ըէսմիյէտէ հուզուրը Շէվքէթմէվֆուրը Հազրէթը Շէհրիեարիտ նամիլը չէրէֆը միւսուլ օլտուգլարը կիպի, Պէլճիգա սէֆիրի էսալէթլու գօնթ սը Տիւզրէլ վէ Ամէրիգա սէֆիրի էսալէթլու Մ. Լէյշման հազարաթը, վէ Ամանիա մասլահաթկիւզարը Պարօն սը Վանկէնհայմ վէ Շուէտ մասլահաթկիւզարը Մ. Թրոլէ ճէնապլարը վէ Պուլկարիսթան գաբաբ քէթիխտասը Բէյօֆ էֆ. միճթէմէան թարաքը զիչէրէֆը Հազրէթը Թաճարիտէն գապուլ պույուրուլմագ չէրէֆինէ մազհար օլմուշլար տրը։

---

*ՄԻԻԹԷՎԼԷՖՅԱՆ

բազան ժէտէրազսէ կիսէճէք վէ Սէվաքինէ նիւանէթի պուլաճադ տըր։

ՐՕԹՆԵՐԻՆ չու�էլէ իճրաի մուսաէնէ իթմէք իւզրէ լիւզիւմը օլան պիլիմիէ ալէաթի վէ էսէվաթի վէ մաքինալար՝ պու քէրրէ մէքթէպը թըպպիտէլի Շահանէսէ վէրուա իթմիշտիր։

ԱՅԲՐԻԳԱՅԻ ճէնուպի մուհարէպէսի էնսաբընտա Մարէշալ Լօրտ Բօպէրդսին նէզտինտէ աթաշէ միլիթէր սրֆաթլա պուլունմուշ օլան Եավէրանը հաղրէթը Շէյրիճարիտէն Միրալայ Իզզ. Ազիզ պէյէ Իսկիլիթէրա հիւքիւմէթի Թարաֆընտան՝ պիր միտալեա վէրիլմիշ տիր։

ԷՐԷՅԼԻ բում մէթրօբօլիտի Երօնիմոս էֆէնտինին՝ հաղգընտա ալէթէ վալի վուգուս պուլան չիքաեէթլէրէտէն սօնրա, եկինէ մահալը մէկմուրիեէթինէ կէօնտէրիլմէսինէն տօլայը, էհալի թարաֆընտան Բաթրիդ էֆէնտի հաղրէթլէրինէ պա թելեկրաֆ ադը իթիրազ օլունտուզունը բում կազէթալարընտան պիրի եազմըշ տըր։

ՄԱԳ-ԲԻՆԼԻի կենսագրութեան շարունակութիւնը ըշ. օրուան թուով։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱՆՑԵԱԼ ԿԵԱՆՔԷ

ՁԵՌԱԳԻՐ ՆԱՄԱԿ ՄԸ ՑԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՄԻՐԱ ՊԷՉԷՃԵԱՆԷ

Կեսարիա Ս. Կրկ. վանք 30 օգոստ. 1901

Լրագրոյդ 93 թիւին «Ազգ.» լրոց բաժնին մէջ Հոգելոյս Պէզճեան Յարութիւն Ամիրային բարեսիրական առատձեռնութիւնը մէջ բերուած էր Եպիսկոպոսական թանկագին զգեստներնոյնիներով։

Հինգ ձեռք միայն յիշուած էր հոն, որոնց վրայ պէտք է աւելցնել ուրիշ ձեռք մը Եպիսկոպոսական ամբողջ և թանկագին զգեստ մ'ալ Կեսարիոյ Ս. Կարապետի Մայր վանքին նուիրուած. ուր խնամով պահուած է։ Ասկէ զատ Յարութիւն ամիրա մեծամեծ նուէրներով պճնած է Ս. Կարապետի վանքը։ Անոր անմոռաց յիշատակը կը կազմեն ոսկեզօծ ու զրուագեալ ճաճանչաւոր խաչեր, քառաթեւ ճաճանչաւոր արծաթեայ խաչեր՝ ի զարդ խորանի, յեսոյ քշոցներ, բուրվարներ, իւղաբերից ձեռագիր Աւետարան մը և սակաւին ուրիշ զգեստներ, վարագոյրներ, ծածկոյներ գեղեցկագէս յօրինուած ու նրբօրէն ասեղնագործուած են։ Հոս չի վերջանար բարերարին յիշատակը։ Իր ձեռագիր ստորագրութեամբ (*) նամակներ խնամով պահուած են, ուղղեալ առ ժամանակին Մեծաւոր Յակոբոս Սրբազան։ Նամակին մէկուն պարունակութենէն, զոր կ'արժէ հոս մէջ բերել, կը հասկցուի որ Մեծաւոր Սրբազանը դիմած է նոյն ժամանակի Պարիսեցիին և խնդրած է դարման մը վանքին պարագաներուն համար։ Կերևայ թէ այս դիմումի դժգոհութիւնն առթած ըլլայ Պարիսեցիին չուրջը, նկատելով որ վանքը չունենալով դպրոց մը՝ պէտք չէր ծանրաբեռնուած ըլլար պարտքի տակ. իսկ Յարութիւն Ամիրա, կը թուի թէ համակիր Յակոբոս Սրբազանին որ կը պախարակուի, նամակով մը կ'առաջարկէ մեծաւորին որպէս զի հաւատարմութիւնը փորձուած մարդ մը զրկէ Պոլիս անձամբ, անշուշտ։ Երկրորդ նամակով մը կ'իմացնէ թէ յանձնարարուած մարդուն հետ կը զրկէ 10 մնուշկ իրեղէն, և, կը յարէ Ամիրան իր նամակին մէջ, ասկէ զատ իւրաքանչիւր մնուշկի մի խորշը ծրարուած է 10,000ական զրշ. (համագումար 100,000 զրշ.) վանքին պարտքերը վճարելու համար...։ Այս վերջին նամակին հիանալի մասը սա է որ 6000 զրշ.ի ուրիշ գումար մ'ալ կը յաւելու, 3000ը՝ մեծաւորին, 2000ը՝ միաբան վարդապետներուն և 1000ը՝ աշխատաւոր միաբաններուն իբր ժամուց և ընծայ, հետեւեալ խիստ և օրինակելի պատուէրով։ «Շատ կը սիրեմ, կը յարէ Ամիրան, Բերայի Եկեղեցին. և ամէն գնալուս 10զրշի մոմ կը վառեմ. բայց որպէս զի մոմը մինչ Վերջը վառի ու դիշերուայ վառի լուսարարին ափին մէջ կը սահեցնեմ 5զրշ. քթառով մոմին պատրոյգը միշտ կարելու և մոմը վախճանին հասցնելու համար. արդ՝ կը յաւելու դարձեալ Ամիրան իր նամակին մէջ, այս 6000 զրշը ձեղի պիտի ծառայէ ճիշտ այդ նպատակին, ուստի կը խնդրեմ որ Գերիւմանին վրայ ինձի համար վառուած մոմի պատրոյգը միշտ լուսաւոր պահելու փոյթն ունենաք...»

Այս ու ասոնց նման տակաւին ո՞վ գիտէ ո՞րչափ առատացած է բարերարելու մէջ երջանկայիշատակ Ամիրան իր գործերով. մոռցուած, թաքուն մնացած ինչ սիրալի յիշատակներ կան մեծ Ամիրայի կենսագրութեան ու պատմութեան բաժնին՝ որոնցմէ մին երևան հանելու հաճոյքը կը վայելեմ սոյն երկտողով։ Հայ Եկեղեցւոյ պայծառութեան նախանձախնդիր ո՛չ մէկ անհատ իր առատութիւնով կրցած է, որչափ գիտեմ, գլուխ անցնիլ Պէզճեան Ամիրան։ Ու Եկեղեցին խուլ մնացած չէ իր մասին, իր հոգեշունչ աղօթքներով, հանդէպ եղական այսպիսի դէմքերու։ Կամարներու տակ միշտ կը լսուի արձագանգը «Ողորմեա՛ զեկեղեցի չինողաց, երախտաւորաց... որոց տան զաւուրս ողորմութեան...» Իսկ մենք մեր կողմէն կը ձայնակցինք Եկեղեցին։ «Ցիշատակն օրհնութեամբ եղիցի։»

Ե. ԵՐԿԱԹԵԱՆ

Ե. Գ.— Մոռցանք ըսելու թէ Ս. Կարապետի վանքը մշանջենական ուանմոռաց յիշատակով կը պատուէ Ամիրան ի գլուխս ուրիշ բարերարներու, ոսնական օրեր յատուկ պատարագ մատուցանելով Պէզճեան բարերար Ամիրայի հոգւոյն։

ԾԱՆ.— Ընծայուած իրեղէններու, զգեստներու մէկ ծայրը կոխուած է կնիք մը կէս մէճիտի մեծութեամբ գրրեմէ սեւ մելանով, բոլորագիր, 4 տողի վրայ այսպէս

Յիշատակ է Յարութիւն Պէզճեան 1830

ՆՈՅՆ

Կիւրինի Ս. Փրկիչ եկեղեցիին մէջ հոգեհանգիստ կատարուեր է մեծ բարերար Գրիգոր Զանչեանցի հոգւոյն համար՝ որ տեղւոյն որբանոցին ալ հիմնադիրը եղած է։

—Սուչի նորընտիր Պատ. Փոխանորդ Խորով Ծ. Վ. Պէրիկեան այսօր կը մեկնի իր պաշտօնատեղին։

—Սկիւտարի Թաղ. Խորհուրդը իր հրաժարականը մատուցեր է։ Արդէն Սկիւտարէն առնուած նամակներ Թաղ. Խորհուրդին անկերպարան վիճակը կը յայտնէին։ Հիմա նոր ընտրութեան հրանգ խնդրուած է Պատրիարքարանէ։

—Բոսֆորի Բոլէճի մէջ ալ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեր է Մաք Քինլիի յիշատակին։

—Պատրիարքարան հասած գրութիւններէն անունք որոնք անմիջական անօրինութեան մը կը կարօտին, և որպէսզի բոլորովին երեսի վրայ չմնան, Ս. Պատրիարքին ընակարանը կը տարուին առժամապահ, մինչև որ մէկ քանի օրէն Սրբազան Պատրիարքը ապաքինի ու իր պաշտօնին գլուխը անցնի։

—Կիրակի օրը թէև Ս. Պատարագը հրաւիրուած էր պատարագելու Մաքքրիգիւղի եկեղեցին՝ որուն անուան տօնէն, բայց չպիտի կրնայ պատասխանել հրաւէրին՝ ձախ ոտքին պարարին տակաւին բժշկուած չըլլալուն պատճառաւ։

—Մխիթարեան երկհարիւրամեայ Յոբելեանին առթիւ սարքուած հանդէսներուն լուրերը կը հասին թէ՝ Վենետիկէ՝, և թէ՝ Վիեննայէ։ Ալաֆրանկա Սեպտ. 8ին, կիրակի օրը, Վենետիկի Ս. Ղազարու վանքին մէջ արդէն տեղի ունեցեր է հանդէսներուն առաջին մասը։ Աբրահայր Հ. Իգնատիոս Կիւրեղեան պատարագ մատուցեր է՝ քառաձայն երգեցողութեան մը մասնակցութեամբ։

Յետոյ հրաւիրեալներուն տրուած հացկերոյթին մէջ ամէն կողմերէն հասած շնորհաւորական հեռագիրները կարդացուեր են։

Երկրորդ օրը տեղի ունեցեր է հանդէսին Ակադեմական մասը. ներկայ են գտնուած Ս. Հայրապետին ներկայացուցիչ Տ. Գէորգ Եպիսկ. Իսթիճեան որ հրաւէրի մը վրայ խօսելով իր շնորհաւորութիւնները յայտներ է և Կիւրեղեան արքեպիսկ. հետ ողջագուրուեր է, Մանչեսթրի և Բարիզի հայ գաղթականութեանց պատուիրակները, Վենետիկի քաղաքապետը, օսմ. հիւպատոսը, Պապին կողմէ ինչպէս նաեւ համալսարաններու ներկայացուցիչներ են։ Շատ մը բանախօսութիւններ տեղի ունեցեր են հայերէն, թէ՝ իտալերէն։

—Վիեննայի Մխիթարեան վանատան մէջ ալ միևնոյն ոգեւորութիւնը։ Հ. Արսէն Այտընեան պատարագեր է։ Յետոյ ցոբկին հանդէս մը տեղի ունեցեր է, ուր նոյնպէս բանախօսութիւններ, շնորհաւորական հեռագիրներ՝ որոնց մէջ կայ նաև Ֆրանց Եղէֆ կայսեր հեռագիրը — կարդացուեր են։

—Վաղը, ինչ պէս արդէն մէկ երկու օր առաջ թերթիս մէջ հրատարակուած հրաւիրագրէ մը տեսնուեցաւ, Բանկալթիի Մխիթարեանց վանքին մէջ տեղի պիտի ունենայ Մխիթարեանց՝ Պոլիս հաստատուելու 200ամեակը, ըստ հին տուեալի։

—Ուսումն. Խորհուրդը իր երէկուան նստին մէջ հետեւեալներով զբաղեցաւ. 1.— Արբ-Եր-ի 4722 թուով հրատարակուած յօդուածի մը մէջ Խորհրդոյ քարտուղարութեան վերագրուած զեղծման նկատմամբ ըստ յանձնարարութեան Ս. Պատրիարքին և ըստ պահանջման քարտուղար էֆ-ի հարկ եղած քննութիւնները կատարելէ և այս մասին տրուած բերանացի և գրաւոր վկայութիւնները լսելէ յետոյ Խորհուրդը համոզում գոյացուց թէ քարտուղար էֆ-ի վերագրուած զեղծումը անհիմն է և որոշեց ըստ այնմ Ս. Պատրիարքին տեղեկագրել։ 2. Վիեննայի Մխիթարեանց միաբանութեան կողմէ հրաւիրագիր մը ուղղուած ըլլալով Խորհրդոյ, մասնակցելու համար Մխիթար Աբբահօր երկհարիւրամեակին առթիւ Բանկալթիի եկեղեցւոյ մէջ կատարուելիք հանդիսութեանց, Խորհուրդը իր կողմէ ասնապատ Տոքթ. Թորգոմեան և Դուրգէն Յակոբ էֆ-ներու յանձնեց ներկայ գտնուիլ։ 3. Բէօսթէնճէյի ազգ. վարժարանին ուսուցչական մարմինը, գիր մը ուղղելով խնդրած էր ցուցակով մը ճշդել հայերէնի դասաւանդութեան յարմար դասագրքերը. յանձնուեցաւ խորհրդականներէն Կարապետեան Պետրոս էֆ-ի՝ սահմանել, հետեւողութեամբ ընկալեալ դասագիրքերու ցուցակին հայ լեզուի և դպրութեան վերաբերեալ դասագրքերը և յայտագրել։ 4. Ըստ հրաւէրի, Խորհրդոյ ներկայացաւ Յովհաննէս էֆ. Հինտլեան և Խորհուրդը նախնական խորհրդակցութիւն մը կատարելով, իմասին մանկապարտիզպանուհիներու դասընթացքի մը հաստատման շարունակութիւնը ձգեց յառաջիկային։ 5. Դպրոցական վերամուտին և ազգ. վարժարաններու նորոգ կազմակերպութեան առթիւ, Խորհուրդը որոշեց հրաւիրել վարժարաններու հոգաբարձութիւնները, տեսուչները և աւագ ուսուցիչները, որպէս զի փոխան մինչեւ Սեպտ. վերջ ուղարկել վարժարաններու նկատմամբ ըրուած հարցարաններու պատասխանը։ 6. Ս. Փրկչեան ազգ. Որբանոցի ուսումնական վիճակին վերաբերեալ ինչ ինչ խնդիրներուն նկատմամբ, Խորհուրդը որոշեց իր առաջիկայ նստին տեղեկութիւն մը առնելու համար հրաւիրել որբանոցի տեսուչը։

—Բաղէշէն կը գրեն մեզ.— Եղիշէ վարդապետ Զիլինկիրեանի Բաղէշի առաջնորդութենէն հրաժարումը մեծ ցաւ պատճառեց հոս։ Բաղէշցիները թէև չգիտցան գոնէ բարոյապէս քաջալերել իրենց առաջնորդը սակայն Եղիշէ վրդ. իր ուխտին գիտակցութիւնը ունեցող այն եկեղեցականներէն է որք ժողովրդական համակրանքէն աւելի պարտականութեան կատարման մէջ կը փնտռեն իրենց փառքը։ Թեմական գործերը հոս երեսի վրայ մնացած են հիմա առաջնորդի չդոյութեամբ։ Ժողովրդեան աղքատ դասակարգին կարօտութիւնը՝ մօտալուտ ձմրան միջոցին, առաջնորդի մը ընտրութիւնը և նպաստի մը յատկացումը անհրաժեշտ կ'ընէ։ Բայց Պատրիարքարանը պիտանակ իր նպաստը աւելցընելու, այն առարկութեամբ թէ որբանոցներու քառամեայ պայմանաժամը լրացած է ըստ կանխորոշ կարգադրութեան, իմացուցած է թէ յառաջիկայ դեկտեմբերին Խնդրակոտարի որբանոցին յատկացեալ 12 ու կէս ոսկի ամսական նպաստն ալ դադրեցուց. կ'երևակայէք անշուշտ բարոյական այն հարուածը զոր պիտի կրեն որբանոցի 45 պատսպարեալները այս սաստկաշունչ ձմրան օրերուն մէջ. որբանոցի կազմակերպութիւնը և տարուած խնամքները այս հաստատութեան կրթական ապագային վրայ լաւ յոյսեր դնելու առիթներ էին։ Հիմա ինչ պիտի ըլլան այս որբերը. ազգային Վարչութիւնը պիտի թողու որ ասոնք անպաշտպան ու առանց պատսպարանի մնան։

Որբանոցի այս տարուան հրապարակային քննութիւնները օգոստ. 16ին սկսելով 4 օր շարունակ տեւեցին։ Քննութիւնները տեղի ունեցան ի ներկայութեան բազմաթիւ պաշտօնական և ազգային հանդիսականներու։ Այս քննութեանց արդիւնքը անգամ մըն ալ արդարացուց եղած նիւթական և բարոյական զոհողութիւնները։ Հանդիսականները չատ գոհ մնացին աշակերտաց յաջողութենէն և տեղւոյ վրայ հանգանակութիւն մը բացուելով 22 ոսկիի գումար մը հաւաքուեցաւ. ասիկայ մեծ ապացոյց մը չէ՞ որբանոցին յատաջ բերած տպաւորութեան և զոհացուցիչ ընթացքին։ Քաղաքս իբրեւ հիւր գտնուող Գուլումեան Յակոբ էֆ. 5 ոսկի տուաւ հանգանակութեան, նոյնպէս Մէարիֆի միւֆէթթիշ Շէֆիզ պէյն ալ 3 արծաթ մէճիտ։ Անա այս որբանոցը փակելու հարկին տակ պիտի գտնուի Բաղէշցին ձմեռուան միջոցին՝ երբ ցուրտը ղերծյէն վար մինչև 8-10 աստիճան կ'իջնէ, և դաշտերը մէկ քանի կանգուն խորութեամբ ձիւնով ծածկուած կ'ըլլան։ Գոնէ 4 տարուան զոհողութիւնը չարունակելով բարձրագոյն կարգը ընթացաւորա հասցնելու ալ կարող պիտի չըլլանք, քանի որ դեռ երկու տարի սպասել հարկ պիտի ըլլայ և կէս ճամբու վրայ լքելով գործը, այսպէս մինչև հիմայ եղած զոհողութիւններն ալ յօդս պիտի ցնդին։

Այս կողմերը թեմական գործերը առաջնորդի մը պէտքը անհրաժեշտ կը կացուցանեն։ Իրաւ է որ մեր ժողովուրդն ալ Պոլսոյ փոփիճաճակ եկեղեցականներու գոհացուցիչ վիճակ մը ապահովելէ շատ հեռի է թէ բարոյապէս և թէ նիւթապէս. սակայն ինչ ընենք, մերն է մեղքը երբ կրօնաւորները անձնուրացութիւն ուխտած են։

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՀԱՅԵՐԷՆԻ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵՑ

Բ. Մ. ՊՕԶԱՃԵԱՆ

Տարեկան ընթաց., 80 երես Գին 2 զրշ.
Մէջէն և բարձր. ընթաց., 208 եր. » 4 զրշ.
Զեղչ 30 % դպրոցներու համար

Ներկայ դպրոցական չրջանին առթիւ, դպրոցական մարմնոց ուշադրութեան կը յանձնենք սոյն երկու Քերականութիւնները, որոնք տեսակին մէջ լաւագոյնն են և մեծ գտած են գրեթէ բոլոր բարձրագոյն դպրոցներուն մէջ։ Տարրական ընթացքը կը պարունակէ 51 ընթերցուածներ և 212 հրահանգներ, իսկ միջին ու բարձր. ընթացքը՝ բազմաթիւ ընտիր ընթերցուածներէ զատ 240 հրահանգներ, ուղղագրական, բառագիտական. շարադրական վերլուծական։ Հայերէն լեզուի բարդութեանց, ածանցմանց, ձայնաւորներու սղման, տարամարտական լուծման կամ նախադասութիւնները շաղկապելու կանոնները բացատրուած են ընդարձակօրէն, և սոյն Քերականութեանց առաւելութիւնը կը կազմեն ուրիշ նմանօրինակ գործերու վրայ։ Իր գործածած լեզուն է միտրնակ, յստակ, վերլուծական, կանոնաւոր, բան մը որ կը պակսի ուրիշ նմանօրինակ գործերու մէջ, ինչպէս «Հանդէս Ամսօրեայ» ժամանակն վկայեց։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ԱԳՇԱՄԲԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԼԱՐ

ԲԱՐԻՍ, 20 սեպտ.— Զար, Զարիֆա վէ Մ. Լուպէ հաղարթը՝ պուսապակ էեալաթը շարգիյէ մանէօվրալարընտան սօն գըսմընտա հաղրը պուլունմադ իւզրէ, Թօմբիլինատէն հարէքէթ էթմիշլէր տիր։

—Վէնէձուէլլալրլար՝ Թօլօմպիալրլար թարաֆընտան պուշալթըլան Բիւհաշա մէվզրնի իշղալ իյէմիշլէր տիր։

—Զար հաղրէթլէրի՝ մանէօվրալարատա հաղրը պուլունմադ իւզրէ Վագրիէ աղիմէթ էթմիշ տիր. միւշարէլէյի՝ եէնի Ֆրանսըզ թօբը հագգընտա պաղը իղնաթ իսթէմիշ տիր. գուշլուգ թասմընտան սօնրա, ըէիս Մ. Լուպէ վուգուը զիհարէթլէրինին Ֆրանսաճա մուճիպ օլտուղը չէրէֆանէն տօլայը Իմբրաթօր վէ Իմբրաթօրիճա հաղարթնա պէհանը թէշէքքիւր էթմիշ տիր։ Բէիսը միւշարէլէյի՝ պատէհու գատէհինի գալտրրարագ, Ֆրանսա օրտուսը իլէ իթթիհատ վէ իթթիֆագ էթմիշ օլան Ռուս օրտուսունը չէրէֆինէ իշմիշ տիր։ Զար հաղրէթլէրի՝ Ֆրանսա օրտուսունը ինթիզամ վէ միւքէմմէլիյէթինի միւշահէտէհ ֆուրսաթեապ օլտուղունտան տօլայը պախթիեար օլտուղունը ճէվապէն պէհան էտէրէք, քէնտի ինտինտէ օրտուսունը էսաս վէ գավարտը ատլ ու հագգանիյէթ, սուլ ու միւսալէմէթ վէ էմն ու ասայիշին միւսթէնիսիւն ալէմին օլտուղունը իլավէթէն սէրա ու իթհան էյլէմիշ տիր։

—Շիտատէթի եաղմուր եաղմագտա օլտուղու հալտէ, սթասիօնա կիտէն եօլաարտա բէք չօղ էհալի թօպլանուպ, Տիւնքէրքէ կիտէն Մ. Լուպէյի չիտէթլէ ալգըշլամըշլար տըր։

ՎԱՇԻՆԿԹՕՆ.—Մագ-Քինլիին ճէսէտինի նագլ էթմիշ օլան թրէնը մասուս՝ ագամ իսթիւ Գանթօնա միւթէվէճճիհէն հարաքէթ էթմիշ տիր։

— Մէվսուզ պիր մէնպատան ալընան հավատիսէ կէօրէ, պիւճիւմէ նուզղար՝ մէմուրիյէթլէրինտէ գալմադա մուվաֆագաթ վէ Բէյիոր ճէսիտա Մ. Բուզվէլթ՝ միւթէվէֆֆա Մ. Մագ-Քինլիին քօլիթիգասընտա սէվամ էաճէճէնին պէհան էյլէմիշլէր տիր։

ԳԱՆԹՕՆ.—Բէյսին նաչընը կէթիրէն թրէն՝ վագթը զահրտա Սէնֆիրէ վասլը օլմուշտը, Միւթէվէֆֆա բէյսին ճէսէտի՝ քէնտի էվլինէ նագլ օլունմուշ տըր, բէյս Բուզվէլթ, նուզղար վէ պէտիւք մէմուրլար վէ զապթանը ասքէրիյէ վէ պահրիյէ թապութը թագիպ էթմիշլէր տիր։

ԳՕՄԲԻՆ.—Պու սապահ Զարիֆա վէ բէյս Լուպէ՝ Բէնսէ ազիմէթլէ օրատան տախի մանէօվրալարտա հաղրը պուլունմադ իւզրէ Վէթերինէ կէթմիշլէր տիր. կիւզէրկեահլարընտա պիր ճէմիմը զաֆիր քէնտիլէրինի ալգըշլամըշ տըր. մանէօվրալարըն խիթամընտա Վէթերի Գալէսասընտա գուշլըգ թասմը իսթիմիշ տիր, Լուպէ՝ Զարըն սրհհէթինէ իտարէի ագտահ էյլէմիշ տիր։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսկ. Ուսմ. սիւն ագչ. գաբ.	25—31
» » » էն եկիւքէք	25—34
» » » էն աչաղը	25—30
Բումէլի չըմէնտ. ագչի գընտ.	99—25
» » էն եկիւքէք	99—62
» » էն աչաղը	99 —

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Բէյի ագսիոնը Օս. լիր.	12—30
Սիկարէթ Ա.	—88
» Բ.	—45
Թրամվայ	5—82
Ժուբանս	1—65
Օսլիկասիոն Թրամվայ	478—
Ասիւրանս	3—92
Դրէսի ժէնէրալ	0—10
Սօսիէթէ Օթօման Ինկ. լիր.	0—12
Լօրիօմ	54—
Պանգ Նասիոնալ ար Կրէդ	408—50
Թրանսվասալ	81—
Բըսթըմ Թանվիլթը	461—
Դրէսի Ֆոնսիէ Էմիբսիէն	264—
Անատօլը չըմ ագսիոնը	9—25

ԱԳՋԷԼԼԻՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 զրշ. տան	զրշ. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—06
Մէթալիք	99—
Ինկիլիզ լիրասը	110—05
Ֆրանսըզ ալթունը	87—26
Բօլ	90—20
Դրէսմից ալթունը	51—08
Գարսօն գայմէսի	8—58

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	109—10
Բարիզ 3 այ վատէլը	23½—
Ֆլորէն Մանտա	——
Վիէննա չէքի (գուլօն)	——

Բարիզ 18 Սեպտ.

Ֆրնս էսկ. 4%ֆր.	100—95
» » 4½ %	101—85
Եէնի Օսմ. էսկամը այբլար	24—
» » գաբանը	23—85
Բումէլի չըմէնտրֆէրի	101—
Օսմանլը Բէյժիսի էսկամը	309—
» Պանգասը	519—
Դրէսի Լիոնէ	1042—
Իթալիա էսկամը	99—70
Բուլորիթէ Թիւրք	495—
Օսմանիյէ	414—
Տուան Օթօման	515—
Սքանսօլ	71—15
Թրանսվալ	82—50
Գամպիօ 3 այ վատէ	25—230
Դրէսի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն	—

Պերլին 19 Սեպտ.

Բումէլի չըմէնտրֆ. (մարգ)	98—
Լօնտրա իւղէրինէ գամպիօ	20—

Վիէննա 19 Սեպտ.

Լօնտրա իւղէրինէ գամպիօ	239—60
Բումէլի չըմէնտրֆէրի ֆր.	94—
Օսմանլը Բէյժի ագսիոնը	273—

Ս. Զ. Դ

Կէտիկ Բաշայի ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԻ վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ օգոստոս 20ին երկուշաբթի։ Հոն կ'աւանդուին Հայերէն, Թուրքերէն, Անգլիերէն, Ֆրանսերէն։ Մասնաւորներու դասերի դասեր ալ կը տրուին։ Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ Տնօրէնուհին Միս Ճոնս։

9—12

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին

Ի ՊՈԼԻՍ

Թաղերամէջ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՑ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ և Եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաև թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին Եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու դիւրավանց ժամանութիւնը։ Փոխադրողներուն քաջալերանք ձրի կը դրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրտաքեաք և Կ. Ինճիճեան Որդիք վաճառատունները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի սատրեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲԱՐԻԶ.—ՊՊ. Լաքատիէ Որդի և Ընկ. 28, Ռիւ Շաթօուօն։
ՊՈՄՊԱՅ.— ՊՊ. Ապքար և Ընկ.
ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—Պ. Մ. Դալֆաեան.
ԳԱՀԻՐԷ.— Պ. Հ. Ռոզանթալ.
ՌՈՒՍՃՈՒԿ.— Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.— Պ. Կէռան Արտիթի.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ.— Պ. Պ. Վ. Մ. Մեծատուրեան։
ԻԶՄԻՐ.— Պ. Յակոբ Մոմճեան։
ՌՈՏՈՍԹՕ.— Պ. Յակոբ Բաբլատալ։
ՋՈՐԻՈՆԻԱ.— Պ. Հայնրիխ Վաճնինկ.
ՍԻԼԱՆԻԿ.— Պ. Տէնօ Թէրնանտէզ.
ԻՒՍԿԻԻՊ.— Պ. Մ. Քարուանս.
ՊԷՅՐՈՒԹ.— Պ. Ֆրանսէլ Շիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՕՆ.— Պ. Պ. Պետրոսեան Եղբարք։
ՏՐԱՊԻԶՕՆ.— Պ. Արիս Կ. Ինճիճեան.

24—24

ՏՕՔԹՈՐ ԳՕՍԹԱՖԻ ՔԻԼԱՅՏԻԹԻ

Բարիստէ իֆմալը թանիլ էֆմիշ վէ Եվրոքանրն էն մէշհուր խասթախանէլէրինտէ ամէլիյաթի կէօրէրէք, օն եէսի սէնէ տաքի իճրաի թըզապէթլէ քէսպը վուգուքի էյլէմիշ տիր։

Թապիպը մուամիլէյի կէսեիս վէ միտէ իլլէթլէրինի եանի նէզլէի սատրիյէի, նէֆէս տարլըզընը, ագ ճիկէր ուճունէթլէրինի խուսուսիյլէ վէրէմ խասթէլիեինի, իխթիեարլարտա միզմին էօքիւրիւք վէ տամարլարը թէսալլուպ իթմէսինի, էմրաղը գալպիյէէի, հազմըզլըզը, ինգրլաղը, միզմին իսկալը, միտէ ալրըսընը, միտէ կէնիշլէնմէսինի, գանը պասուրը, գարընտա սու տօլմասընը, գարաճիկէր խասթալըգլարընը, խարտա չէքէր վէ եումուրթա ագը պուլունմասընը, էմրաղը միգրօպիյէէի վէ գան խասթալըգլարընը վէ հէր ճինս չօճուգ խասթալըգլարընը՝ թէրագէյլեմէք ֆէնիյէէ մուճիպինճէ էն սօն ուսուլը թըզպի վէճճլէ թէսավի էյլէր։

Թապիպը մուամիլէյի՝ տէօրթ սէնէ պիր միտտէթ զարֆընտա վասի պիր ֆրէնկի խասթախանէսի սէր թըզապէթինտէ պուլունարագ, պու էսնատէ խուսուսի թէսավի էյլէմիեի խասթալարտան մաստա, ֆրէնկիեէ վէ պէլ սօղուգլուղունա միպթէլա օլմուշ տէօրթ պին գատար էշխասը թէսավի էյլէմիեի ճիէթլէ, պու իլլէթլէրին թէսավիսի խուսուսընտա ֆէվիգէյատ մէհարէթ քէսպ էյլէմիշ օլմուղունտան, էրքէք վէ գատընլարտա եէնի վէ էսկի ֆրէնկիեի վէ պէլ սօղուգլուղունու վէ անլէրտէն հասել օլան սէս գըսըգլըզընը վէ եարալարը վէ տէրի ուճունէթլէրինի վէ իարար տարլըզընը վէ իլիհասը մէսանէի վէ վէղահիթ թէնասիլիյէթ իճրասընտա նօգանիյէէի սուրէթը միւքէմմէլէտ վէ թէճարիպը միթէատիսէսինի թէրագէյլեմէք ֆէնիյէէ իլէ պիրլէշիրէրէք աղ զէման զարֆընտա թէսավի էյլէր։

Տէր Ալիյէէտ հէր հանկը թապիպ իլէ խթէնիլուրտա գօնսիլթօ օլունապիտի կիպի, էվլօրքանրն էն մէշհուր ամբըպպասը իլէ տասի պիլ մուխապէրէ գօնսիլթօ իճրա օլունուր։

Վիլհեամը Շահանէտէն թահրիրէն միւրաճաաթ իտէէք զէվթընտ՝ օրատաքի թապպին պիր բաօրունը եախուտ մուֆասսալ պիր թարիֆնամէ կէօնտէրմէէրի էղէմ տիր։

Բազարտան մատտա, հէր կիւն սաաթ ութօրտէ գատար, Գուսմգարուտա Զիֆթէ Կէլլիէր ճատտէսինտէ 13 նիմէրօյու խանէէ, սաաթ պէյնէն սէքիզէ գատար Սիրքէճիտէ Պապը Ալի ճատտէսինտէ Թիւրքիյէ էճզախանէսինտէ։ Սաաթ տօգուզտան օն պիրէ գատար Սուլթան Պաեազիտտէ, Օգճիլար պազընտա Սինէմեան էֆ ֆնին Պաեազիտ էճզախանէսինտէ խասթէկեանը գապալ էյլէր։ Ֆագը օլանլար սալ։ կիմնէրի մէճճանէն մուաեէնէ օլունուրը կէտիք Բաչա եօգուշունտա Լիզօր Մէրթիտի էֆ ֆնին էճզախանէսինտէն հէր հանկի սաաթ խթէնիլիրսէ, թապիպը մուամիլէյի ճէլպ օլունապիլէճէքտիր։

ՏՕՔԹՈՐ ՁՕՊԱՆՕՂԼՈՒ

Մուամիլէյի փարիսատ միւտտէթը մէտիտէ էմրազը ասխիլիէ էջ ասապիեէ քէսպի իսթիխսա իյլէյուպ սարա, էջ ըսբազմօս, խթէրիթ, եարբմ պաշ աղրըսը, նիւգիւլ, ուլգուսուլգուգ, ուլգուտա կէղինմէք, չօճուգլարը իտրար գուտա կէղինմէք, չօճուգլարը իտրար թութամամալարը վէ էնվալ սինիրխասթալըգլարընը էլէկթրիք իլէ թէսավի էյլէտիյի կիպի միտէ սուլարը, վէ միտէ սույունընը արթմասը վէ էքթիլմէսի, պաղրըսագ, գալպ, ագ վէ գարաճիյէր վէ պիլէճիմէէ էմրազը տասխիլիէի սարէէի ֆէէնը թըզպընը էն սօն քէշֆիսաթը իւզրէ հէր կիւն ռասատան էօյլէնէ գատար խատանպօլտա օգճիլէր պաչընտա (Սինէմեան) վէ ուզուն չարչուտա (Մէրիտի) էճզախանէլէրինտէ վէ էօյլէտէն սօնրա, պէյ օղլու ճատտէի քէպիրտէ Օտիօն թէաթրօսու գարչուսընտա 165 նօմէրօյու Մուայէնէխանէի խուսուսիյէսինտէ միւրաճաաթ իտէն խասթէկեանը գապալ իյլէր։ Մուայէնէխանէի խուսուսիյէսինտէ հէր նէվ թէսավիի էլէքթրիկի վէ էլէքթրիկ պանէօսու մէվճուտ տուր։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱԻ

Բարձրագոյն ընթացք՝ Գորգենկան դարբեր բնակիչներուն և բնակարանների էջոսրեանց Կ. Ս. Տէմիրեանի.

Սոյն գործը Կրթական Մրագրի համաձայն պատրաստուած ըլլալով, յատակ և գիւրահասկնալի ոճով մը կը խօսի Մարգարէներուն և առաջնորդներ դայմանները, Բուսաբանութեան, Երկրաբանութեան, Մեթոդաբանութեան, Բնագիտութեան և Տարրաբանութեան ամենէն կարեւոր և գործնական ու արուեստագիտական մասերուն վրայ։ Դասագիրքը կը բաղկանայ 352 ութածալ էջերէ և կը պարունակէ նիւթին պատշաճ 228 ընտիր պատկերներ շահեկան ծանօթութիւններ կու տայ նաեւ ամէն կարգի արհեստներու վրայ, որով անհրաժեշտ գիրք մըն է նաեւ ամէն արհեստաւորներու։

Գին 7 դահեկան

Տէմիրեան էֆ.ի սոյն երկասիրութիւնը, որ բաղմաթիւ Գիրքերն Բրենիներով ալ համեմուած ու ճոխացած է և կ'ամբողջացնէ իրագիտական և բնապատմական ճիւղին յատուկ և նորագոյն ծանօթութիւններով լի իր ամբողջ դասընթացքը և որ իր դրական և գիւրուսոյց մեթոտին ու նիւթերու պէսպիսութիւնովը կը գերազանցէ ցարդ լոյս տեսած հեղինակութիւնները, կեղբ. Վարչութեան Պատ. Ուսցուցիչական Խորհրդոյ կողմէ վաւերացած ըլլալով՝ ջերմապէս կը յանձնարարուի մեր բոլոր վարժարանաց համար։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ ՆԱԵՆ

Նոյն հեղինակէն՝ Մոկիտաղ մանկան դասերու, պատկերազարդ նոր ընթերցարանը։ Գին 3 դահեկան

Մենարդ մանկանց, Ֆրանսերէն ընթերցանութեան և զրուցաբանութեան. Նոր քերակ գին $1^1/_2$

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

Միւմաիլէյի՝ օն պիր սէնէ մուգատէտ, Մէքթէպի Հուգուգը Շահանէտէն պա չահատէթնամէ, խուրուճ իթմիշ, վէ զայրէթ ու խթիդամէթիյէ հէր քէսին հիւսնիւ թէվէճճիհ վէ էմնիյէթինի գազանմըշ, էրպապը նամուս վէ լիյագաթտան վէ պիրինճի սընըֆ տավ վէքիլլէրինտէն մաբուճ պիր զաթ արը։

Քէնտիլէրի՝ հէր նէվ Շէրի, Հուգուգ, ճէզա վէ Թիճարէթ տավալարընը տէրէօհտէ իտէր։

Պիր մէպլաղը մալիմ մուգասիլինտէ ալթը այրգ վէ սէնէլիք ապօնէ գայտ վէ գապալ իյլէր։

Տավալարը հագգընտա մէճճանէն մալիմաթ ալմագ խթէէնէլէրէ պէյանը ըէյ վէ իթայը մալիմաթտան գայնընմաղ։ Էքսէր տավալարտան բէշին իճրէթ ալմասընը կիպի, բէք չօգալարընրտա սուլէն թէսավիյէտ գուսուր էյլէմէզ։ Սապահլարը սաաթ 2—6ետ վէ ագշամլարը տասի 9—11է գատար եազրխանէսինտէ պուլունուր։

Իտարէխանէսի՝ Պապը Ալի ճատտէսինտէ Մուսուլ խանընտա 6 վէ 7 նուսմէրօյը օտալար տըր։

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլիս Մահմուտ Փաշայի ֆլը-իը Ռիս- 271

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ շաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաև երեկոյթներու և անուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ շաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած անուշները և զանազան շաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին, վաճառատան մէջ կը գտնուի նաև ֆոնդան և ուրիշ տեսակ շաքարներու ճոխ մթերք մը։ Գաւառներէն եղած յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Գիները շատ աժան են։ 57—106

Էն ալա վէ նէֆիս իրէքտէն մամուլ ՊԱՖՐԱ վէ ՍՈՒՎԷՑԾ քեաղըտլարը եալընըզ սիկարա մէրագլըլարընը մէմնուն էտպիլիր։ Պու քեաղըտլարընն ֆէվքէլատէ միւէսսէրիյէթի մուգաիսլէրինին արթմասընա սէպպ օլմըշ օլորընտան, գարագլարին տէրուինինտէքի «էֆէր մէհրինէ վէ ալամէթի ֆարբգաը սայիրէյէ տիգգաթ օլընմասը թավսիյէ ընը։ 49—56

ՄՈՒՍԻԳԻ ՄԷՐԱԳԼԸԼԱՐԸՆԱ

Մէարիֆ նէզարէթի ճէլիլէսի էվրաագ գալէմի խիւէֆասընտան Հասան Թանին էֆէնտի իւէ նօթա վէ ֆէնէի մուսիգի մուալլիմի Զուլհաան Գրիգոր էֆէնտիյէր թարաֆընտան հէր օր պէշ կիւնտէ պիր՝ մանթաղամին նէյր իսիլմէքտէ օլան էղհարը մուսիգի եախօտ միւնթէզըլ շաբգը վէ գանթօ նօթասընն իքինճի ֆօրմասը նէյր իսիլմիշ տիր։ Պիրէթմանէ էտիմլէրինի հաէվգէհարանը մուսիգիյէ թավսիյէ իտէրիզ։

Մահալը ֆիրուխթի Պապը Ալի ճատտէսինտէ 22 նումէրօյու իսթանպօ քիւթուպխանէսի, Մէրճանտա սաչճը Եղիա էֆէնտի վէ Էսկի Զապիեէ ճատտէսինտէ Սէֆա Ֆօնօկրաֆխանէսիյէ սահր մահէլլէր տիր։

عافيت حلبى

ԴԵՂԱՀԱՏՔ ԱՖԻՍԷԹ

Պնդութեան ենթակայ եղողները եթէ ժամանակին չը դարմանուին, անխուսափելիօրէն անոր հետեւանք եղող թունաւորման պիտի ենթարկուին՝ որովհետեւ, քնական դէմ, օրերով ստամոքսին և աղիքներուն մէջ մնացած ուտելիքները փոխանակ մարսուելով մնուն դալու. ընդհակառակը թունաւոր միքրոպներ յառաջ բերելով արիւնը կ'ապականին և ախորժակի պակասութիւն, գլխուցաւ ու պտոյտ, դժուարամարսութիւն, բերնի հոտ, սեռատենութիւն (պատուրոզվանի ուռեցք, խիթ (սանձը), սիրտ խառնուելք, աչքի խաւարում, և այլն հիւանդութիւններ յառաջ կը բերեն։ Մայրաքաղաքիս առաջնակարգ դեղագործներուն Անտոն Գօլէան էֆէնտիի հնարած և Կայսերական Բժշկական Ժողովէն արտօնուած «Աֆիյէթ» դեղահատներուն գործածութիւնը վերոյիշեալ ախտերէն բոլորովին ազատ կը պահէ, լուծողութիւնը կը դիւրացնէ և ստամոքսն ու աղիքները զօրացնելով կուտայ անոց կանոնաւոր և քնական վիճակ մը որով և միշտ լուծողական դեղեր առնելու պէտք չի ձգեր։

Ընդհանուր վաճառատեղին է Կ. Պոլիս Ճըղալ օղլու Սարը դեղարանը։ Կը ծախուի նաև Պահէճ Գարու Բիւլէքեան-Միսքճեան և Մէրճամէթճեան դեղարանները և Դալաթիա Մատէլլայի դեղարանները։

ՏՈՒՓԸ (5) ԴԱՀԵԿԱՆ Է

Գաւառներէն մեծաքանակ և փոքրաքանակ յանձնառութիւնք կ'ընդունուին։

ԲԱՐԻԶ ՍԷՔՊԻՆԻ ՈՒՄՈՒՄԻՆԱ

1900

ՍԱՏԷ, ՄԷՔԻՆ, ՍԷՐԻ, ՀԱՏԻՖ

ԱՄԷՐԻԿԱՆԸՆ ԷՆ ՄԷԾՈՒՐ ՏԻՊԻՃ ՄԱՔԻՆԱՍԸ

ՆԻՒ-ՀՕՄ

NEW HOME

Մէղքիւբ Սէրկիի Ումումիսինտէ Ֆիւքեաֆաթընը, HORS CONCOUR
ըէգապէթսիզ գազանմըշ տըր։

Էն ուֆագ թէֆէրրուաթընա գատար էմալընա թէվէֆֆիւգ իտէր

Թիւրքիա իչին եէկեանէ աճէնթասը Ց. Կ. ՄԻՍՆԵԱՆ էվլատլարը

Մէրքէզի ֆիրուխթը Սթանպօլտա, Պահճէ Գարուսընտա, Համիտիյէ ճատտէսի, Ն° 7 Թրամուէյ խանթը իւզէրինտէ

ՇԻՒՊԼԷՐ Իզմիթտէ, Սիլիվրիտէ, Աֆիոն Գարահիսարտա վէ սաիրէ

Թամիր վէ էօյրէթմէսի մէճճանէն տիր

ՈՒԷՍԴԷՐՆ

TORONTO WESTERN LONDON 1851

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԷՆ ԳԱՐԱԲԸ ՄԱԽՍՈՒՍՑԱԼ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ

1851ՏԷ ԹԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թազմին օլունան զիյանլարընն մէճմուի	Ֆունտ · լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հասըլմաը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Քեամիլէն թէէտիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւտիրի՝ ումումիսի. ԴԱՆԻԷԼ ԱՍՏԱՒԱԾԱՏՈՒՐ
Իսթանպոլ, Պահճէ Գարու, Անանիատի Խան, Ն° 20, 21, 22։

Թաշրալարտա իշկիւզար վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըմագտա տըր

ԻՄՊԱՐ — Շէհրիմիզին էն մասարուֆ Ֆրանսըզ վէ Աման գումհանիալարընն սէրմայէի հասըլմաընա նիսպէթէն 100 % օլսաուզը հասած Ուէսթբըրընի 125 % տիր։ Իմէ պու հագիգաթ Ուէսթբըրն բագիպլէրինէ թէֆէվվիւգ իթարմէյէ էն պէօյիւք թէէմինատ տըր։

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՃԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՐՄԱՅԷ, ԻՀԼԹԻՅԱԲ, ԹԱՄԻԼԱԹ ՑԻ. 7500000

1899տա մէրի իւլ իճրա էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրդ.	19,534,276
» » եանկըն » » »	460,267,203
» » » » բրիմի »	1,433,965

Լյոյտ-էտուարտ վէ չօճուգլար իշկիւն միւթէտիլ շէրաիթ իւլ սիկուրթա ագտ իտէր

Ճանկը-էտրը հէր նէվի պինա վէ էշկա իւզէրինէ սիկուրթա ագտ իտէր։

Նէֆէյտ էտրը հէր նէվի պինա վէ էշկա իւզէրինէ մալ, էվլադը նագտիյէ վէ վարօր սիկուրթալարը գապալ իտէր։

Հիսսէտարանա՝ 1896տա $18^1/_2$%, 1897տէ 18%, 1898տէ 18%, 1899տա 16% թէմեթթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Շերքէթին Պարքէրլէրի — (Տէրսաատէթտէ Գրէտի Լիոնէ, Լօնտրատա Ամպրօ Աւստրիան Պանգ, Սօֆիատա Պանգ Նասիոնալ Պիւլկար։

Թաշրալար իշիւն միւտտիտ վէ միւթէպէր քէֆալէթլի աճէնթիլէր արանըլըյոր — Թիւրքիա իշիւն ումումի աճէնթէ ՍԱՐՇԱՆ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալաթա Մէրթէպանի սօգագ, Ճէֆտիտ խան

Թիւրքիա իշիւն ումումի միւֆէթ իշ. — Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

Հէր չէյտ մուհաֆազան արհէթէ չալըշըրընը կիպի, սիկարա քեաղրտլարընն տախի նաֆի օլմալարընա իթինա էտինիզ։ ՏԻԻՔ վէ ՊՕՆ վէ ՊԷՅԱԶ ԴԱՊԼԸ ՊՕՆ նամը իլէ սիկարա քեաղըտլարը թավսիյէ իտէրիզ։ 46—5)

ԱՌԵՒՏՐ. ԵՒ ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ ԲԱՆԿԱԼՔԻ

ԳԻՒԷՐՈՒԿ Լ ՇԵՐԷԼԷՆ

ՁՈՐՈՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Առեւտրական վարժարանը փոխադրուած է Բանկալթի, Հարպիէ աղբիւրին դէմ, ճէֆտիտիէ փողոց թիւ 178 ընդարձակ և օդաւէտ տանը մէջ։ Իսկ աղջկանց լեզուագիտական վարժարանը պիտի չարունակուի բաղնիքին փողոցը իր նախկին տեղը։

Մանկապարտէզի, նախակրթարանի և Ուսուցիչարանի աշակերտաց և աշակերտուհեաց ծնողք հաճին դիմել Առեւտր. վարժարան, մտից առնելու համար։

Թէ՛ Առեւտր. և թէ լեզուագիտական կրկին վարժարաններն վերաբացուած են արդէն, դասերը կանոնաւոր կերպով պիտի սկսին սեպտ. 3/16 երկուշաբթի օրը։

Հիմնադիր Տնօրէն
8—10 ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

ԵԹԷ ԿԸ ՓԱՓԱՒՐԻԲ՝ առանց վնասակար նիւթեր պարունակելու առողջարար սիկարի թուղթեր ունենալ, ծխեցէ՛ք Կ. Պոլսէ Բերան

ԲԵՐԱ ԵՒ ՊԷՅՕՂԼՈՒ

անուն բուն գաղղիական ընտիր սիկարի թղթերը, որոնք ուրիշներէն առանձնութիւն մը ունին, գաղղիերէն և տաճկերէն Բերայի գուսուոր քարտէսը պարունակելով։

ՓՈՐՁԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

Կեդրոնատեղին է. Կ. Պոլիս, Զիւմպիւլի խան, Կարապետ էֆ. Պիպէրեանի վաճառատունը։

Մեծաքանակ գնող յաճախորդաց և յանձնակատարներուն ԳՈՀԱՅՈՒՅԻՉ ՁԵՂՁ։

Ուրիշ զանազան սիկարի թղթեր ալ կը գտնուին վաճառատունս։

Կեղծերէն զգո՛ւշացէ։

ՔԻՄԻ ՊՈՒԼՄԱԼԸՍԸՆԸՆԶ

Աղքնրզին գոգմամասընը, Հարիէրինիզին խասթալըգտան քիւլիկն արի գալմասընը արզուս իտէր իսկնով Պաղէշ Գարուսընտա Նիղամիէ գարագոլը գարչու քէօչէսինտէ 1 նօմէրօյը մահալը մախսուստա տիշ թապիպի

ԽԱՉԻԿ ԺԱՄԿՈՅԵԱՆ ԷՖԷՆԴԻ

պուլմալըսընը։

Մուամիլէյի Մէքթէպի Թըզպիէի Շահանէտէն մէէղուն օլուպ, հիշ պիր ադրը հիսս իսթիրմէքտիգին տիշ չէքմէքտէ մուճիսի պուլունմասընը պիր իւլամ իլէ հալընընդ իբի սէքֆատա էն չէտիտ տիշ ադրըլարընը քէսմէքտէ, «ազորբիթ»կիպի հէր նէվ տիշ էթի խասթալըգլարընը թէսավի իսթմէքտէ էֆէնտին էն սօն ուսուլի իւզրէ վէ նէվ վիճատ ալէթիլար իլէ տիշ տօլտրըմագտա տըր։

Էնվալի թագմա տիշ վէ չէնէ իմալլնատաքի մէհարէթի քեամիլէսի ուսում միւթէրիլէրինին հիւսնիւ թէվէճճիհնին ճէլալ իսթմէքտէ տիր։

Ճումատա կիւնէրի մուայէնէխանէտէ բազար կիւնէրի տէ կէտիկ Բաչատա Համամ ճատտէսինտէ, 15 նօմէրօյը խանէսինէ միւրաճաաթ իտէն ֆուգարայը մէճճանէն թէսավի իտէր։ Սաաթարը սաաթ $1^1/_2$ գատար վէ աքշամլարը տասի սաաթ 11ետն սօնրա հէր վագթ խանէսինտէ պուլունուր։

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՄԱՆԶՈՒՄԻԻ ԷՖԵՔԵԱՐ ԹԷՖՐԻԳԱՍԸ (64)

ՄԻԻՐԷՊՊԻՅԷ

10

Ամուճա պէյ սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք։

Սատրի կիւզէլ տէլիգանլը, ֆագաթ սէվկիւլիսիւնի տիկէր իբի բէգզպէնին էլլէրինտէն թէմամը իլէ գուրթարմահօր... պէն էօյլէ մէվզուն իւլգամ օլա իտիմ, ճապա Անժէլէ, տիկէր իբիսինէ սէլամմը վէրարիրը իտիմ, հէյ կիսի չակընալար հէյ...։

Սաաթը չբգարուպ պագարագ, ալթրեա չարեէք վար, բոլամու օմամագ զէմանը կէլտի, Անժէլին աթէէը աչգընտան գապընա սրդմասան չու պէհաարը Շէմի պէյին գալպինէ պիր բէնլիվան եագբսը աչաեմատա օ տա կէօրսին։

Շէմինին գօրուտան եէտինճի տէֆա էնիրինտէ Ամուճա պէյ՝ գամէրիյէէտէն չբգուպ, օ նէվմիտը սէվտատա եագլաչարագ, ղամքինանէ պիր չէհրէ, մէեուսանէ պիր սատա իլէ։

—Շէ՛մի, եավրո՛ւմ, ամբրդ պանա պագանա... պէշ աչաղը օն եօգարը նէ՞ թալաչբեօրսուն էօյլէ։

Շէմի՝ միւթէնէֆֆիրանէ պիր հիատէթլէ։

—Ամո՛ւճա, լաթիֆէնին սրրասը տեեիլ, չիմտի աղրմատան բէք ֆէնա պիր սէօզ չբգար, գալպին գբրըլբր։

(Իբի էլինի չարգատագ պիրպիրինէ ուրարագ)։— Իբէ ալ ճէվապը օթուր աչաղը, պէ հէյ ամագ, պէնի տինլէ, ասըլ չիմտի պէօյէ պի լիւզում չիտաեթ ու հիատէթին սրրասը տեեիլ, տինլէ պագ նէ՞ միհիմմ չիյլէր սէսլէեէեիմ, պէն՝ օ էնիրթէմիզ օլաճագ ատամէն եիւզիւնէ սէֆատատան կիւլմէեօրում, սրրրընա ակեահ օլմագ իչուն, ալը եէմէեօրում։ Պէն արբաեը էօնիւնէ տէօքտիրքճէ օ եէտի, պէն տէօքտիրքճէ օ եէտի։ Նիհաեէթ հաղմ իտէմէտի պիթիւն էսրարը գալպիեէսինի մէյտանա տէօքտիս, սէն պէնիմ իլէ օեուն մը օյնաեօրսուն, պէն պիր «ֆին բէրսոնում», սէն իսէ պիր «մալտրօա»սըն։

—Բէճա իտէրիմ Ամուճա. Թիւրքճէ սէօյլէ։

(միւթէհայեիրանէ) Ճանրմ զէքեավէթը խիտաքեարանէմի թարիֆ իչուն թիւրքճէտէ «էքսրբէսիօն» պուլամաեօրում։

—Բէք էյի նէ՞ օլմուշ, էսասը մատէտէն այրըլմաեընը, պաշրմ բէք սէրսեմ տինլէեէմիկեէճէեիմ։

—Էֆէնտիմ սէօզիւն գօրասը, մուխթասարը, զիւպտէսի, խիւլասասը, միճմէլի, միւլախասը...։

—Օ՛օ՛ֆֆֆ։

—Եանի սէօզիւն ճէվէհէրի, պիզ լեյլէք եուվատան աթբլբր կիսի, էֆալ պապշնան իխրաճ մասասրը իլէ հարէմատէն տէֆ իտիլիքճէն սօնրա, օ՛հ եավրում քէ քեա... Միւրէպպիյէ իլէ պիզիմ էնիյթէ պէնինտէքի մուասմէլէ արթմըշ, պունու պանա Սատրի՝ ալբգ եարիմ՝ քէնտի անլաթբեօր։

—Նէ՞ եաբաեբմ, իբիսի տէ դանր օլսուն։

(զարիպ պիր թէպէսիմէ)։—Պուճէվապը ատճէդէի ուչչագա մախսուս սէօզլէրէն տիր, սէն օնլարտան մըսըն եա, հանի պիր գաչ կիւն էվվէլ Անժէլին իսմինի աղրընա ալանը կէսպէթիրիմ տէեօրտուն, նէ՞րէտէ գալբը օ պապաեիկիթիլիք։

Շէմի՝ վահչիեանէ պիր նաղարլա Ամուճա պէյին օմուղլարընտան եագալաեուպ սիլքէրէք։

—Սէօյլէ. իբիսինի տէ էօլտիրէճէք տէեիլսին, հէմ պանա արթբգ բագիպ նաղարբյա պագամ... պէն մատամազէլ Անժէլին իւզէրինէ չօգտան սու իչտիմ, պիր, մասթիգ, կազէօզ տէ եուվարլասամ, ինչալահ զբզ կէ-լէ պիզիմ էնիյթէ պէնինտէքի մուասմէլէ արթմըշ, պունու պանա Սատրի՝ ալբգ եարիմ՝ քէնտի անլաթբեօր։

—Նէ՞ եաբաեբմ, իբիսի տէ դանր օլսուն։

(զարիպ պիր թէպէսիմէ)։—Պուճէվապը ատճէդէի ուչչագա մախսուս սէօզլէրէն տիր, սէն օնլարտան մըսըն եա, հանի պիր գաչ կիւն էվվէլ Անժէլին իսմինի աղրընա ալանը կէսպէթիրիմ տէեօրտուն, նէ՞րէտէ գալբը օ պապաեիկիթիլիք։

Շէմի՝ վահչիեանէ պիր նաղարլա Ամուճա պէյին օմուղլարընտան եագալաեուպ սիլքէրէք։

—Սէօյլէ. իբիսինի տէ էօլտիրէճէք տէեիլսին, հէմ պանա արթբգ բագիպ նաղարբյա պագամ... պէն մատամազէլ Անժէլին իւզէրինէ չօգտան սու իչտիմ, պիր, մասթիգ, կազէօզ տէ եուվարլասամ, ինչալահ զբզ կէ-լիր իսէ պողա պիրէ իչէճէեիմ, եօգ, ալը արթբգ օ գարբեը սէվմէեօրում. պէն զամպուրում ամմա, կէօնլիմ պէօեիւք տիր, իւլվիյէթը նէֆսիմ վար տըր... իւչիւնիւն տէօրտիւնիւն պիր եալագտան սու իչմէսի... օ հալ քէլպլէրէէ մախսուս տըր։

Զօգ չիւքր պէն զորպա տէեիլիմ, պագ իբի տեագ իւզէրինէ եիրիեեօրում, գօրուտա էօյլէ պիր գաչ տէֆա թօրրագլարա եուվարլանուպտա պէօպիրլէնմէքլէ իշ պիթմէդ... չիմտի սէօզիւմիւն ալթ թարաֆընը տիրլէ...։

Սէօզիւն զբզ գբսասը եօ՞գ մը, պու կիճէ մատմագէշ Անժէլ թարաֆընտան սիզին էնիրթէ պէյ օ բէմպէ զբեալը օտաեա տավէթլի... պունը մուհադաթէն սէօյլէեօրում, պէնտէն՝ պիր խապէր վէրմէք, ալթ թարաֆը սէնին պիլէճէեէն չէյ, պէն օ սէվլատան չօգտան էլլիմ եզգատում. պագ չիմտի, պիլա թէէսիր թավլու օմամաղ, պիթիչիք եալը գօնչումուզա կիտիեօրում, օրբվուար սէվկիւլիւ եէկէնիմ։

Ամուճա պէյ՝ բէվիչը մախսուսը իւլ գբրբթա գբրբթա չէքիլուպ կիթտի։

Շէմի մըլալամըզ կիպի տուրտուղու եէրտէ գալաը. կէօզէրի պագբեօր ամմա արթբգ կէօրմէեօր. գուլագլարը տինլէեօր ֆագաթ պիր չէյ իչիթմէեօր իտի, տէնիզ, եալը, ադամլար՝ նագարը մէէեուսանէտի էօնինտէ ֆբրբլ ֆբրբլ նա մուայնէն էշքալ իւլ տէմիսեօր, նէրէյէ պասարղընը, նէրէյտէ տուրտուղունու պիլմէեօր իտի, տիւչինմէք իսթէեօրտը, ֆագաթ միֆէքքէրէտի վուգունը տախմիսինի զապպ իթմիշ իտի։ Եալընըզ գինինտէ սէվեալէի ամէչէն կիսի պիր ֆիքր տէվը իտիեօր իտի քի, օ տա պու կիճէ Միւրէպպիյէ իւլ Սատրի հէմպէզմ օլուրլար իքէն, իւզէրէրինէ կիտուպ, իքիսինի տէ թէլէֆ իթմէք ադմը միւտիհ իտի։ Կիճէ հարէմէ նէ՞ սուրէթլէ կիրէճէք, Միւրէպպիյէնին քիւիտի գաբուսընը նամբլ աչապիլէճէք իտի։

(ՏԷՎ-Դ)